

Minden gyomorhaj és váltólázban szenvedőknek nagyon ajánlandó

DR. PEARCE EDW. 1802 (10-12) szabadalmazott

GYOMORSZESZE

(Magen- Essenz)

mint kitűnő segédész, ugymint: elromlott gyomor, étvágyhiány, gyomor-émelygés, rögzött gyomorgyengeség és ros emésztés, savanykészség, gyomorergetés, felfuvalódás, gyomorgörös, fejfájás (ha t. i. ez a gyomorból származik), váltóláz stb. ellen.

Főraktár egész Magyar-, Erdély-, Horvát-, Tót- és Dalmátorszagokra nézve:

PESTEN TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt, kikhez mindazon vidéki gyógyszerészek urak, kik raktárt kívannak átvállalni, sziveskedjenek fordulni

BÉCSRE és a többi koronaországokra nézve a főraktár **WEISS JÓZSEF** gyógyszerész urnál létezik Bécsben, Tuchlauben Nr. 27.

Azokon kívül még léteznek raktárak következő gyógyszerész urnáknál:

Aradon: Szarka János.	Jászán: Ody Károly.	Pozsonyban: Pisztory B.
Bán: Barotovics István.	Jolsván: Maléter Béla.	Schneoberger D.
Bátaszéken: Pasch Lajos.	Kolozsvárt: Hincz D. és Wolf János.	Rimaszombatban: Hamaljár K.
Brassóban: Stiehlér Éde a fehér templomban.	Lugoson: Kronetter F.	Rosnyón: Posch J. J.
Ceacazan: Bentóth Fidé.	Magyar-Ovár: Sziklay Antal.	Sarbovárdon: Trsztyánszki Károly.
Czirezen: Vekerle János.	Makón: Nagy Adolf.	Szegeden: Aigner Károly és Meák Gyula.
Debreczenben: Boros F.	Miskolczon: Balogh Istv.	Szent-Miklóson: Haluska Péter.
Egerben: Esteringer Ignác.	Módoson: Jezovits Zsigmond.	Szinter-Varallyan: Gerber Odón.
Eszéken: Karolovics M. és Deszátly István.	Monoron: Demtsa Konstantin.	Szikszón: Aichmann Józ.
Daruvár-fürdőben: Kuschevitch A. L.	Munkácson: Gottier Lip.	Temesvárt: Pescher J. E.
Göllnitzben: Brujmann K. Ede.	Nagy-Lakon: Lenhard J.	Tokajban: Krützer Ágost.
Gyöngyösön: Koczianovich J.	Nagy-Mihályban: Czibur Bertalan.	Tornallyan: Liphay J.
Győrött: Némethy Pál.	Nasiceban: (Szlavoniában): Merynik András.	Uj-Bányán: Nickel Odón.
Hajdu-Dorogon: Tanács Mihály.	Orosházán: Székány Istv.	Varadon: Lellis Ede.
Illokon: László Frigyes.	Pécsen: Nendtvich Vilh.	Zagrabban: Mittelbach Zs.
Janosházán: Kossz Guszt.		

Ára egy üvegesnek, használati utasítással együtt, 1 forint.
Postán küldve a pakolásért 20 kr. több.

Isméti eladókknak illendő engedék adatik.

ÜDÍTŐ-NEDV

(Restitutions-Fluid)

lovak számára

KWIZDA FERENCZ JANOSTÓL
Korneuburgban.

Az ausztriai államok összes területeire nézve őfelsége I-ó Ferencz József császár által — megelőzőleg annak gyakorlati alkalmazását, s a cs. kir. ausztriai magas egészségügyi hatóság általi megpróbáltatást egy kizárólagos szabadalommal látottott el, kitüntette a londoni világkiállítás éremmel, őfelsége az angol királyné udvari istállóiban, valamint dr. Knauer, őfelsége a porosz király összes udvariállók fő-őorvosa hivatalos gyakorlatában a legnagyobb eredménnyel használva, bebizonyulván annak rendkívüli hathatósága különösen bennszós, csúszos bajok, ficzomodások, megrándulások sat. esteiben, — a lovat még a legnagyobb erőltetéssel járó munkában is a legkésebb korig fenntartja, kitarósá s vidámmá teszi, a lovak merevségét gátolja, s erősitőleg szolgál különösen a terhes munka előtt s után.

Egy üveg ára 1 ft. 40 kr.

Ezen üdítő-nedv valódi minőségben kapható:

PESTEN: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz. a.

Továbbá:

B-Gyarmaton Omassza F., — **Breznbányán** Göllner S. és fia, — **Debreczenben** Bignio J., — **Detán** Braumüller J., — **Déva:** Lengye J., — **Eperjesen** Zsembery, — **Eszéken** Deszátly, — **Esztergomban** Bierbrauer J. C., — **Gyöngyösön** Koczianovich J., — **Győrött:** Lehner F., — **Isperezen:** Flamm J., — **Kassán:** Novelly A., — **Késmárkon:** Generich, — **Kolozsvárt:** Wolf J., — **Komaromban:** Ziegler A. és fia, — **Lugoson:** Kronetter F., — **Miskolczon:** Spuller J. A., — **Nagy-Becskereken:** Haidegger, — **Nagy-Kantuzán:** Fesselhofer és Rosenfeld, — **Nagyszombatban:** Smekal és fia, — **N-Varadon:** Jánky A., — **Pakszon:** Flórida J., — **Papan:** Beermüller W., — **Pécsen:** Há E., — **Pozsonyban:** Schertz F. és Hackenberger testv., — **R-Szombatban:** Hamaljár A., — **Rosnyón:** Pócs J. J., — **Szabadkan:** Sztojkovits D., — **Szekszárdon:** Hutter A., — **Sziszéken:** Dietrich A., — **Szolnokon:** Scheftsik, — **Székesfehérvárt:** Kovács P. és Légmann A., — **Sopronban:** Müller és Mezey, — **Trencsénben:** Weiss L., — **Teplíczen:** Weiss L., — **Varadon:** Halter E., — **Verőczen:** Bész J. K., — **Zagrabban:** Mihics Gr., — **Zala-Egerszegen:** Hulinsky A. 1475 (10-10)

Kiadó-tulajdonos **Heckenaat Gusztáv.** — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Echte 1865-er Probsteier Saatgerste und Saathafer

1866 (2-4)

unter Garantie der Echtheit in plombirten Original-Säcken à 1 Toine, ungefähr 2 1/2 n. ö. Metzen. — Geschätzte Aufträge auf diese vorzüglichsten und bewährten Saatgetreide, welche laut vorliegenden Rechnungsberichten, die wir auf Verlangen gratis zusenden, 25- bis 35-fachen Ertrag liefern, erbiten wir uns rechtzeitige unter Beifügung von 10 fl. O. W. Angabe per Toanne. Die Effectuirung der erhaltenen Aufträge erfolgt so lange Vorrath. 14 Tage nach Empfang der Ordre. — Gleichzeitig empfehlen wir unser Lager von allen Sorten

Klee-, Gras-, Futter-Pflanzen, Futter- und Runkelrüben, Oekonomie-, Handels-, Waldsamen,

insbesondere Quedlinburger und Magdeburger Zuckerrüben, Burgunder Mastrüben, rothen (brabant) oder steirischen) und weissen Klee und französischen Luzerner, Timothee, Wicken, Buchweizen, amerik. Pferdezahnmals, Lupinen, ital., engl., franz. Raigras, echt 1865-er Rigaei, Fernauer Kron-Sie-Leinsamen, echt amerikanische Saatkartoffeln, sowie von echt engl. Portland-Cement, echt englischen Steinkohlen-Theer, echten Peru- und Baker Guano, Leim, Stärke, Oelkuchen, Paraffin, belgischen Wagenfetten, als auch sonstigen Landes-Produkten und Materialien für die Landwirtschaft und landwirthschaftliche Fabrikationszweige.

Brüder Frankl, Prag,
Schillingsgasse (Poric) 1074—II, Hôtel „Englischer Hof“.

Nincs többé Dorsch májoltal!

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek

JÓDTARTALMU RETEK-SZÖRPJE

PÁRISBAN (Rue Richelieu 45). 1894 (16-32)

Azon sok nemű szerek közt, melyek javaslatba hoztattak, hogy az oly kellemetlen ízű s formájú által a betegre nézve oly kálhatatlan hal májoltal pótolassék: tagadhatlanul pedig a Grimault-féle jódtartalmu retek-szörpje bizonyult be a legkálhatósabbnak s a székén tökéletesen megfelelőknek. Annak jótékony hatása különösen mellbetegségekben, askór, anémia, lymphati és skrofula-bántalmakban mindenkor igazolva lón; s gyomort nem rohanja meg, az étvágyra ingerelőleg hat, s különösen gyermekeknek a bór-szintettség s ernyedsége esteiben, melyhez gyakran a nedvek megromlása is csatlakozik, valamint a nyakmirigy kifejlődése ellen eredménynyel használtatik.

A retek-szörp a párisi orvosi gyakorlatban nem rég vétele t alkalmazásban s már a legkitalálóbb orvosok által naponkint mint vértisztítószer a legkivalóbb eredménynyel rendeltek.

A jódtartalmu retek-szörp alapja a kertj szászsa nedve (nasturtium), a reteké, a torna (cochleria) mindkettő elismert tulajdonságú anticorbutiféle növény, melyek természeti állapotban ibányt s kénkövet tartalmaznak, s melynek neve a készítőny hatatóságáról s a bevévés könnyűségéről a megdöntéknél épen úgy mint a gyermekeknek előléges biztosítékot nyújt. Bazin s Caenave a „St.-Louis“ kórház orvosai Párisban a jódtartalmu retek-szörpöt, támaszkodva az azzal tett számtalan sikeres gyógyeredményekre — különösen a bőrbetegségek minden nevében ajánlják. — Ára 2 ft. 50 kr. A főraktár létezik **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél, Pest király-utca 7. sz. a.

Marhabetegségek s marhavész ellen

eredménydús használatra talál

a korneuburgi marhapor,

engedélyezve a magas cs. kir. ausztriai, kir. porosz s a kir. szász kormányok által, kitüntette a hamburgi, londoni, párisi, müncheni és bécsi érmeikkel, s a legnagyobb eredménnyel használtatik őfelsége az angol királyné, valamint őfelsége a porosz király összes udvari istállóiban.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz., **Thalmayer A. és társa, Halbauer testvérek, Glätz J., Rakodczay A.** — **Budán:** az udvari gyógyszer-tárban, **Aradon:** Probst F. J., **Temesvárt:** — **Abony:** Lukács A. — **Brassóban:** Hosszleimer és társa, Gyertyánfy és fia — **N. Beeskerek:** Nedeikovics — **Debreczenben:** Bignio J., **Csanak J.** — **Detán:** Braumüller, — **Déva:** Lengye J., — **D. Földvár:** Nadhara P. — **Eperjesen:** Zsembery J., — **Eszéken:** Deszátly J., — **Esztergomban:** Bierbrauer C. J., — **Egerben:** Tschögl J., — **Gyöngyösön:** Koczianovich, — **Kassán:** Novelly A., — **Kolozsvárt:** Wolf, — **Komaromban:** Belloni A., **Ziegler és fia.** — **Közeg:** Bründl J., — **Mohácsoson:** Kögl., — **Altman:** — **Nagyvaradon:** Janky A., — **Nagy-Kantuzán:** Fesselhofer és Rosenberg, — **Nyiregyháza:** Reich és Pawlavits, — **Panesován:** Rauschan és fia és Graf, — **Paks:** Flórida J., — **Pozsonyban:** Scherz F., **Hackenberger testv.,** **Waritsék, Kovács J.** — **Rosnyón:** Pósch J., — **Sopronban:** Pachhofer L., **Müller P., Mezey A.** — **Székesfehérvárt:** Legmann A. L., **Kovács P.** — **Szegeden:** Aigner, — **Selmeczen** Dimák, **Zelenka,** — **Szepesvarallyan:** Fest J. B. — **Szolnokon:** Scheftsik István., — **Sziszéken:** Dietrich A., — **Temesvárt:** Maxer és Sailer A., **Babusnik,** — **Trencsénben:** Kulka és Weisz., — **Vácson:** Bodendorfer, — **Varadon:** Halter F. és Koterba., — **Veszprémben:** Lang J. és Tuszkau M., **Verőcze:** Bész J. K., — **Zeliz:** Steyrer A. 1476 (6-8)

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek

vastartalmu china-szörpje

PÁRISBAN (Rue Richelieu 45). 1896 (18-32)

Ezen gyógyszer, tiszta, kellemes alakjában, egyesíti a gyógyászati kincsek két leghatalmasabb szögítő anyagait: a vas, mint vértink alkotórészei, s a china, mint legerősebb szögítő szer, melyet egyáltalán ismerünk. Már az első kísérletre a fentebb írtatott készítmény összehállítása sikerülvén, az Párisban csakhamar ismeretessé lón, s a legkáltebb orvosok, mint: Arnat, Rover, Trousseau, Pelpeau naponkint china-szörpöt, mint leghatóságú gyógyszert rendelik a vérszegénység ellen, s azon esetekben, hol a megdöbbsent s fogynakozásnak induló örök iméti feleléstéséről a testen, továbbá szintelenség, askór, gyomor s emésztési tehetlenség, a havi folyás rendtelensége, görvly sat. esteiőr alvászó A china-szörp elomozdítja az étvágyt s emésztést, erőtti egyáltalán a test alkotórészeit s mint igen hathatós, de semmi esetre bántalmazó gyógyszer a legjobban ajánlatos. Ezenlétszitmény létezik továbbá még vastartalmu chinabor alakban is. — Ára 2 ft. A főraktár létezik **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél, Pest király-utca 7. sz. a.

17-ik szám. Tizenharmadik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, aprilis 29-én 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasáboztott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 kr.; háromsor- vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krba számítatik. — Különdíj nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket előfogad, Hamburg és Altonában: Haenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oepplik Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Beszédes József.

(1789—1851.)

Örizzük meg emlékét azoknak is, kik hazánk anyagi érdekeinek emelése körül, a közlekedési eszközök szaporítása, vizek szabályozása s általában a természeti, égélji és földviszonyok javítása által vezérszerepre voltak hivatva. Ily férfiú volt a jelen század első felében azon nagy képzettségű s nagy tevékenységű mérnök, kinek képét ide iktattuk.

Beszédes József született 1789-ik évben Ó. (Magyar) Kanizsán Bácsmegegyében. Szülővárosában elvégezvén az elemi tanulmányokat, a szülők mint legidősebb fiokát a gazdasági pályára szánták; azonban az ő vágyai az iskolák felé vonzótták, s a szülők beleegyezésével Szegedre ment, hol magát a kegyesrendi tanároknál bemutatván, a híres Dugonics András pártfogása mellett, tiszta és csinos rajzolásá miatt a rajziskolába fölvetetett s oktatásra tanítványokat is nyert, minélfogva szülőinek terhére nem esett s önkereszméből élve, a 4 osztályú iskolákat Szegeden elvégezte.

A gymnáziális osztályokat Temesvárról az akkori püspök pártfogása mellett igen jó sikerrel bevégezvén, mint szegény sorsu tanulóknak idejékor kelle határozni jövő életpályája fölélt. Sok aggodalma közepett, a püspök ajánlatára a növendékpapok közé bevétellett: ezzel leginkább édesanyja óhajának kívánt eleget tenni, ki igen kívánta, hogy annyi férfi-gyermek közül egy a papi pályát válassza. Mint kitűnő tanuló a bölcsészeti tanulmányok hallgatására az egri érseki papnövédebe rendeltetett, de itt, ugy találván, hogy a zártkörű élet nem felel meg lelke vágyainak, csak egy évet töltött, s a szülők tudta nélkül a papnövédek-házat elhagyva, a bölcsészeti tanulmányok folytatására végett a pesti egyetemre jött. Pest városában a szegénységgel küzdő ifjunak sok nehézséggel kellett megküzdöni. A tanárokkal s más tudós férfiakkal

BESZÉDES JÓZSEF.

temi tanár vezetése alatt két év alatt a tanulmányokat nagy előmenetellel bevégezte. A mint a mérnöki szigorlatot letette, több pártfogója s barátja ajánlatai folytán 1809-ik évben a sárvisi kir. biztossági szabályozás-hoz mint működő vízmérnök vétetett fel. Simontornyán szállásolván, s helyzetét állított nagy vizosztó. — A linz-budveisi lovas vasut építése az ő igazgatása alatt indult meg, nemkülönbén a magyar központi (pest-bécsi) vaspálya építését 1848-ik évig mint főigazgató ő vezette. Az említettek kivül még számtalan vizimű létezik az országban, melyek Beszédes József terve szerint hajtattak

végre. — A bevégezetenek közül fennmaradt a duna-tiszai nagy csatorna Pesttől Szegedig, a kolozsvár-nagyvárad vasút stb.

Tudományos utazásai között nevezetes az, melyet 1829–30-ban a nagyemlékű gróf Széchenyi Istvánnal a Vaskapun keresztül Konstantinápolyig, a Dardanellákon át az Aegéi tengerbe tett. Itt szerzett tapasztalatait is a hazai érdekek javára érvényesíté.

Beszédes élete végéig mindig dolgozott és fáradozott, s mondhatni, a csatatéren halt meg, midőn hivatalos működése áldozatja lett. 1851-ik évben a paksi dunai töltések helyeztetését vizsgálván, őszi esős időben átázva, magát meghűtötte. 1852. év febr. 29-én ideglázvetettvéget életének. Porai a dunaföldvári sirtokban nyugsznak.

A haladói kor azóta nagy változásokat s tisztázottabb eszméket teremtett a mítáni téren is, de Beszédes József azon férfiak közé tartozik, kik igazán *uttorok* valának nálunk s érdemeiről az utókornak megfelelednie nem szabad.

Egy könyv olvasása közben.

(1865.)

Midőn ezt a könyvet kitarod:
Hívd egybe nőd, fiad s leányod,
Mind, a ki lelkeddel rokon!
Kömolý hangon olvasva nékik,
— Mig által-érzik, által-értik —
Mi írva áll a lapokon.

Becsés könyv: — bár szerkesztve gyorsan;
De minden szó, s mindannyi sorban
Heví a tűz, mely benne ég;
Csak egyszerű eszet-vonások,
De hogy megint csudálva lássuk
A bajnokok képét: — elég.

Sokáig állt hüvelybe' szabályán,
Holtak hitték, midőn csak alvánk
A tespedő idők szerint;
Mig álunk, — a kürt-szóra — széledt,
És a világ az árva népet
Mint hőst látá s félle megint.

Gyorsan gyűlt a maroknyi tábor,
Az ellenség haladta százszor, —
De annak népe h a z a fi...
És a fegyver szörnűy sebet vág,
Halált hord az, ha a szabadság
S a hon szerelme húzza ki.

S mint vérhólló a sólyom vadal:
Vívák, tépték gyors támadattal
Az ellent a bajnok fiak;
Harcolni sebben, éhen, fázva,
Gyözni s halni nevetve, játszva:
Oly könnyű volt mindannyinak!

Tell bajnokit mig küzködének:
Óvák, rejték a sziklabérczek,
Tetszést rivalgva hangosan; —
Mieink a sík-térre szálltak,
Hol mint a szélnek, a halálnak
Egyenes és gyors útja van.

Ez volt az évi Caudának ével!
Rege-hósek láttattak élve,
Minőkről álmodunk csupán...
A történetben a mi fényes,
Szörnűy, dicső, nagy s ünnepléses:
Következett egymásután.

Mily nép... mily harc... mily hősi szellem!
Fekölt a Hun s itt volt a Hellen,
Láttuk Zamánál Sciipiót;
Thermopila és Aquília
Szemünk láttára védve, víva;
S bősz Amurád megdöntve volt.

És a remény, és a dicsőség
A hont s a honban el-betölték
A szíveket s a levegőt...
De közbeszólt a sors kajánul,
S a ránk-omlott észak sulyátul,
Mi volt megszent, mi állt ledől.

S lón némaság, — lón éj, gonosz, vak, ...
Elcstünk mint a zsidadott tag,
Szívünk maradt csak melegen;
Mig elnémult ajkunkon a szó:
Fenn-volt, mint a beteg-virasztó,
A vérző, mély honszerelem.

Kuruzslót, írt kerülve titkon:
Türve gyöztünk fájdalomkaink;
Használt, mi sulyos volt s fanyar...
A mély sebet nyaló oroszán,
Azt új meg új vérzésbe hozván,
Nem óhajt gyógyulást hamar...

S élünk! — Ébren vagyunk mindnyájan,
Köszöntve a kétes homályban
Már feltetszett szürkületek;
Bár e nép még romokra térdel:
De meglágyul, kit ajka kérlel,
Ki Ur idők, ég s föld felett.

Bár hős árnyak a nagy csatából,
Zord lelkek a martír-halálból
Lengnek köztünk, járnak velünk:
S e közelség, ez a lehellet
Éget, fagyaszt, — már mégis enged
Munkálunk és reménylenünk.

Midőn ezt a könyvet betészed:
Sohajts, de szünjék csüggedésed!
Jelen van már a pillanat:
Hogy a sors urnájába nyulni
Éltre vagy halálra húzni
E nemzetnek lehet, szabad!

Tompa Mihály.

A magyarországi legújabb régészeti fölfedezések.

Dr. Henszmann Imrétől.

IV.

(Római kori régiségek.)

Menjünk vissza a középkortól a római korig és lássuk azt is, mivel gazdagította legújabb időben a magyar vizsgálódás az általános archaeologiai tudományt.

1865-diki ápril 22-kén Szármegyében az Eperjes és Szeben városok közt fekvő *Osztrópataka helységben régi nő-sirt találtak*, melynek korát egy abban fölfedezett római érem a III-dik század második felére határozta. Tisztán római aranyékszerek kívül voltak e sírban oly női aranyékszerek is: u. m. nyakgyűrű vagyis násfa, és karperecz, melynek készítésén nem igen látszott a római gyakorlattól és ügyes kéz, hanem még e tárgyak is elárulták a római művészet befolyását. Ezeket kívül tökéletes római műre lehetett ráismerni több darab igen vékony, erősen megaranyozott ezüstlemezben, melyen női mellképek és sphinxek képezték a díszítményt. 1790-ben ugyanezen helységen, az újabbban talált sírtól pár lépésnyit távolságban szintén női sirt fedeztek föl, mely még sokkal gazdagabb aranyékszerekkel rejtett magában; mert míg a későbbben talált sír aranyékszerei csak 87 aranyat nyomnak, a régebb fölfedezettek aránysúlya 346; ez utóbbiban a valóságos római (mert itt is voltak barbár tárgyak) ékszeren kívül volt egy ezüst eszéze, mely a görög művészet legjobb korából származik. A régebb talált sír tárgyai Belsőbe jutottak és le vannak írva *Arnett* „Die Gold- und Silbermonumentes des k. k. Münz- u. Antiken-

kabinetes“ című munkájában, az újabb fölfedezett sír tárgyai ábráit és leírását közlé tettem az 1865 diki „Archaeol. Közlemények“ utolsó füzetében.

Az imént érintett kettős fölfedezés a következő kérdéseket idézi elő: Hogyan kerülhettek ezen római és görög művek oly távol földre, hol soha római telep nem létezett, és miféle körülmény adhatott alkalmat ama vidék barbár lakóinak közlekedésére a rómaiakkal? E kettős kérdésre feleletet adnak a sárosmegyei opálbányák. Plinius természettanának XXXVII-dik könyvében beszéli, hogy Antonius számkivetésbe küldte Nonius senatort, mert ez vonakodott Antoniusnak átadni nagybeosú opálygyűrűjét. Innen kitetszik, hogy a rómaiak ismerték és igen nagyra becsülték opálunkat, és hogy a szóban levő opál magyar opál volt, az kitetszik abból, mint írja le átalános Plinius az opált, leírása tökéletesen ráférően a vörösvágási opálra. De ezenkívül vannak még más, ezen ügyre vonatkozó tapasztalataink. Különös az, hogy ezen vidéken, a Tarca mentében és völgyében külön helyeken különféle római császárok érmei találtaknak, úgy, hogy ebből az opálbányák tulajdonosai lakhelyöknél időnkinti változtatására kell következtetést vonnunk, s e lakhelyek közt az osztrópataki mindenesetre a legkiesebb volt. S ime az archaeologia hazánk oly vidékének ősrégi viszonyáról világosít fel, melyről, ha az opál és a régiségtan nem létezik, mit sem tudhatnánk.

A történelem egyik fő magyarzója a földisme; mert az eseményt csak akkor érthetjük tökéletesen, ha a helyiséget, melyen történt, és annak viszonyait közelebbi vagy távolabbi szomszédságához ismerjük, a történelmet tehát a geographia köti a földhöz és tünteti fel határozott alakban. De a földisme az egymásra következett külön korszakokban változott, változott legalább az emberre nézve, ki lakhelyeit és az azok közt közlekedő utakat különféle időben különféle helyre tette. Innen következik a régészeti földisme roppant fontossága. Pannonia, vagy hazánk egyik részének geographiáját a rómaiak korában nagyjában ismerjük ugyan (itt már archaeológ eldőideink az utat meglehetősen kiegyengették): de vannak mégis számtalan oly pontok, mik az előhaladt tudomány értelmében újabb felvilágosítást követelnek. E tekintetben nálunk legújabb időben kevés történt. *Sacken* földterítette a lövői ásatások nyomán e helység és környékének földtani viszonyát és meghatározta azon római utvonalat, mely Peftauból, a római Poetoviaról, Lövön, a római Sallenát vitt Petronellbe, a római időben nevezetes Carnuntumba. A „fehervári ásatások eredménye“ című munkámban törekedtem egy más római utvonalat meghatározni, melynek egyik ága a Balaton nyugati partját követte, másika ettől elszakadva, a Rába felé tartott, igyekeztem azonosítani a régi római, nevök után ismert városokat a mai helynevekkel, de mind ezt nem tehettem külön helykutatás nyomán, mert ilyen csak nagyobb költséggel vihető véghez; így tehát nézetem oly hypothesis, mely a tüzetesebb vizsgálódás erősítését várja.

De ha nálunk ebbeli nagyobb figyelmet gerjesztő kutatás nem történt legújabb időben, túltettek rajtunk e tekintetben az erdélyi tudósok, nevezetesen *Ackner* és *Torma*, az előbbi déli, az utóbbi északi Erdélyre, a rómaiak Daciájára nézve, s itt említett Tormának 1863-ban tartott székfoglaló beszéde — a magyar akademiában, melynek címe: „Adalék észak-nyugati Dacia föld-és helyiratához“; továbbá 1864-ben megjelent „Az alsó-ilosvai római álló-tábor s műemlé-

kei“ című helyirati vázlat, végre legújabb cikke az Archaeologiai közleményekben. Ide tartozik Ackner és Müllernek „Die römischen Inschriften in Dacien“ című munkája is. E könyvnek 976 római felirata közt igen sok van ismételve, mely alkalmul szolgálta Erdély érintett déli részé régi földtanának pontosabb meghatározására. E meghatározás már ezeltől a bécsi középponti régészeti bizottmány egyik évkönyvében jelent meg. Főpontjai a következők: A mai Bánságból a régi római út, megfordított mentében, a Marost követvén, érte el Erdélyt, s Vezel mellett a rómaiak első erdélyi álló-táborukat építették. Ezen ut Dédács szomszédságában más uttal találkozott, mely a Dunától a Vaskapun keresztül vezetett Erdélybe. Az utóbbi volt a fővonal, mert annak mentében feküdt a mai hátszegi völgyben a tartomány fővárosa, a dákok Zarmizegethuzája, a rómaiak Ulpia Trajana Colonia, azaz gyarmatvárosa. E hely régóta ismeretes igen nagy kiterjedése, nagyszerű romjai, oszlop- és márványtörédei, mozaikjai s m. e. után; azonban Ackner itt sok újat s főleg addig nem ismert felirásokat fedezett föl s tett közzé fenne említett munkájában. Észak felé fekszik Kis-Kalán meleg fürdőivel, a rómaiak „ad aquas-a.“ A Dédács táján egygyé vált két utvonat észak felé tart Gyula-Fehérvárnak, mely a rómaiak alatt *Apulum* név alatt ismert gyarmat volt. Gyula-Fehérvár nyugatán vannak Erdélynek leggazdagabb aranybányái; a nevezetesebb bányavárosok Zalatna, Abrudbánya, Verespatak és Nagygáz. Ezen egész vidéket a rómaiak *Aurariae Daciae*, azaz Dákia aranybányáinak neveztek, azonban a bányákban talált feliratos fatáblákon még más nevek is fordulnak elő, melyek közt Maassmann az *Alburnum majus* a mai Verespatakkal azonosította. 1836-ban Ackner még nem volt tisztában sem Abrudbányá, sem Zalatna római neve iránt, de legújabb munkájában már az előbbi, kisebb, *Alburnum minus*-nak, az utóbbi több azóta e városban talált köfelirat nyomán, *Ampeja*-nak nevezi, mit az ottani, még ma is Ampói nevű patak erősít. Nagygáznak római nevét még ma sem ismerjük. Gyula-Fehérvárról három ut vezetett, az egyik északnak, a másik kettő keletnek; az észak-keleti vonal Segesvár, a római *Stenarum* felé tartott, és Segesváron túl Udvarhely táján rögtön dél felé fordulván, Héviz mellett egyesült a másik keleti vonallal, mely Gyula-Fehérvártól a mai Nagy-Szeben városán keresztül Hévizet érte; ezen délkeleti utnak mellékága a Vöröstorony szoroson keresztül Kis-Oláhországba vezetett. Ackner nem meri elhatározni azon vitát, mely a régebbi archaeologok közt a fölött folyt, vajjon Nagy-Szebenben a régi *Ziridava*, *Cedonio*, *Praetorio* vagy *Castra Trajana* nevű városa, telepre vagy gyarmatra kell-e ráismernünk.

Erdély északi része ismertetésével tüzetesebben foglalkozott Torma Károly. Tordára nézve az archaeologok egyetértének, ez a rómaiak „*Salinae*“-je; mert a sóbányát itt már a rómaiak is mivelték, egyetértének az archaeologok az iránt is, hogy a mai Kolozsvár és Szamos-Ujvár helyén már állott a rómaiak alatt nevezetesebb két telep, melyet *Napoca*- és *Patavissa*-nak hívták, de egyik része Kolozsvárt Napocának, Szamos-Ujvárt pedig Patavissának tekintik, míg másik része megfordítva Patavissát Kolozsvár mellett keresi. Az „Arch. Közlemények“-ben megjelent cikkében Torma egész biztossággal a római Napoca gyarmatvárost azonosítja Kolozsvárral, függőben hagyván még, vajjon a régi Patavissa megfelelő-e a mai Szamos-Ujvárnak? De Torma vizsgálódásá-

nak tere Kolozsváron túl fekszik, főképen a Szamos partján; fölfedezéseinek egyik csoportja Kosály és Somkerék közt nyulik el az alsó-ilosvai álló római tábornak kellő közepén. E tábornak Torma legnagyobb szorgalommal és pontossággal felásatta, de semmi oly körülménnyel nem találkozott, mely után régi nevét meg lehetne határozni. A régi helységek másik csoportja Kolozsvár északnyugati táján fekszik; ebben a főpont a mai Moygrad, s ezt Torma arómai *Parolissum* nevű gyarmatvárossal azonosítja. Moygradon kívül vannak e csoportban még nyolcz más római tábornak romjai, s ezek közt Torma a mai Zudor mellett a régi *Optavianá*-nak ismerte el, a mai Vármező-út *Largianá*-nak és a Magyar-Egryegy-út a régi római *Lersie*-nek. De itt még nincs vége Torma érdemének; ezt főképen ama római sáncz-erősítésnek (*vallum*) fölfedezése teszi, mely az imént érintett táborcsoportot nyugat felé körülveszi, a római urodalomnak határait képezvén a szomszéd barbar népek (alkalmasint a Jazyges *Metanastae*) felé. Ezen határsáncz Tormának kétszeresen van kimutatva maradványaiban és egy cikkében közzölt nagyfontosságú köfeliraton.

S itt Torma kérdést, vagyis inkább indítványt tesz, miszerint meg kellene tüzetesen vizsgálni, vajjon ezen római határsáncz nem terjed-e el Magyarországra, és nem veszi-e körül Nagy-Váradot, melynek meleg fürdőt ismerték a rómaiak is? E kérdéssel összeköttetésben lenni látszik még az ugynevezett *Csörse árka* kérdése is. Nem mintha a Csörse árkat római műnek kellene tekinteni, mert ez ellen szól, hogy a római vallum ortornyokkal voltak ellátva, minőnek semmi nyomát nem találhatni a Csörse árkaiban: de másrészt ezen utóbbi mégis a római határsánczok több más jellegével bírván, az árok készítésénél mindenesetre volt befolyása a római erdősítési elvnek; miért is valószínű, hogy midőn hazánk akkori barbár lakói, leginkább a Jazyges *Metanastae*, árkat készíték, alkalmasint nem éltek ellenség lábba a római világurakkal. A Tisza és Duna közti vidéken csaknem le az ugynevezett római sánczig nem találunk ugyan a Csörse árkan kívül építményt, melyet rómainak lehetne nevezni, de akadunk számtalan cserépedények lelhelyére. E cserépedényeket sokáig római előttiéknak tartották, és vannak köztök a rómaiaktól egészen elütők is, de másrészt nem ritkák olyanok sem, melyek idomukban világosan elárulják a római minták utánzását; tanúságul annak, mikor készültek, és hogy készítőik és Pannonia s Dákia római lakosai közt nem csak hadi, hanem békés közlekedés is létezett.

Az itt felhozott kevés példa mutatja, hogy az archaeologiai tudomány nem épen paragon hever nálunk, de mutatja azt is, mennyire szüksége van a történelemnek az archaeológiára, hacsak az utóbbi nem akar csupán hadi és dynastiai krónika maradni.

Az erdélyi szászok.

I.

Történeti visszapiillantás.

Majdnem nyolcz évszázad óta laknak Erdélyország keleti s déli vidékein, őseiktől öröklött szokásaikat híven fenntartva, a szászok; az óriási német törzseknek egyik ága, mely házáinkban talált állandó lakelyet.

Mielőtt velök közelebbről megismerkednénk, lássuk röviden, mit jegyzett fel róluk a történet. Azon időben, midőn Németországban Hohenstauff III. Konrád uralkodott, sz. István koronáját pedig a még fiatal II. Géza viselé, az erdélyi szászok elődei, egy Flandriából eredt német telep,

nem bírván a Rajna torkolata és Gravelin közt terjedő s a virágzásnak már jelentékeny fokára emelt hazájukat a tenger gyakori kiáradásai ellen megvédeni, azt oda hagyták és Szászországban telepedtek le. Alig pár évet tölthetvén itt a nagy szárazság miatt, mely Németországot akkor inséggel sanyargatta, kényszerítve látták magukat Szászországot is új s jobb hazával cserélni fel.

Erdély délkeleti tájára a kunok és bessenyők gyakori betörései miatt még ekkor igen lakatlan, pusztas és műveletlen volt. Ismerven Bélus nádor — a kiskoru II. Géza mellé rendelt kormányzó egyiké — ezen vándorló szászok vitészségét és szorgalmát, behívá őket az országba és megtelepítvén őket Erdély e lakatlan vidékein, nevezetesen a Maros, Olt és a két Küküllő közt, északkeleten pedig Beszterce téjéknél, köteleességökké tette, az erdősegeket kipusztítani, a földet saját hasznukra művelni és tartományukat a vad népek rohanásai ellen lehetőleg megvédeni, mely kötelezettségökért Géza viszont megajándékozta őket kiváltságokkal és szabadalmakkal, milyenekkel szokás volt akkor a bevándorlottakat fölruházni.

A szászok már a keresetes hadak alkalmával tett átutazásokból, boldog hazával kecsgetőnek ismervén az országot, örömet engedtek a fölöltilásnak; de midőn a kijelölt helyeket megszállták, átlátták, hogy véres munkájukba kerülend a boldog lakhely megszerzésük. A merre csak fordulának, kopár hegyek, rengeteg őserdők és mocsárok váltakoztak. De nem csüggedtek el s hajdani hazájuk utáni sohajtozások között, a jövődjőlét reményében hozzá fogtak a fárasztó munkához; miközben nem egyszer cserélték fel a fejszét a karddal, mely kezeikben az ellenség vértől párolgott.

A későbbi bevándorlások által számuk és erejük tetemesen növekedvén, a kifejtett szorgalom mindinkább diadalmaskodott a nagy nehézségeken, míg végre tartományuk virágzásnak indult s ott hol előbb mocsárok és erdősegek terültek, most kalászos lengedeztek, gulyák legeltek, és hol előbb csak a vadak ordítása hangzottak, most a falu hangja terjeszté intőszózatát a hívőknek. De a mennyire emelkedtek jólétben, ép oly arányban növekedett ellenségeik száma is, kik valószínűleg megsemmisítik vala a virulásnak indult telepet, ha II. Endre királyunk czélszerű intézkedés által nem gondoskodik vala védelmükről.

Endre ugyanis 1211-ben behíván a német lovagrendeket, hogy a szászoknak védbástyát képezzenek, átadá nekik a mostani Brassó vidékét (Burzenland), és megengedé, hogy várakat építhetnek biztosítasukra a határszéleken; kikötötte azonban Endre, hogy várakat csak fából építhetik és a kiaknázandó arany és ezüstnek felét a királyi kamrába tartoznak szállítani; egyszersmind biztosítá őket a jogról, miszerint vámentes vásárokat tarthatnak és csak a király közvetlen ítélete alá tartoznak.

De miután ezek is vidéküket új német munkásokkal benépesíték s földjük művelésével jóllet és hatalomra vergődtek, melyvel tartományukat a Duna felé a kunok rováására már szelébenitani is kezdék, mindinkább megfélekedének a feltételekről, a mik alatt Endrétől földjüket kapták, s nem sokára elkezdének kővárakat építeni és pénzt veretni.

Endre többszöri intésének s fenyegetésének az lett következménye, hogy a német lovagrendeket 1225-ben országából kikergette, kik a pápához folyamodtak segedelemért, s miután kérelmök itt megtagadtatott, Konrád mazoviai hercegg meghívására Kulm vidékben telepedtek meg.

A II. Endre alatti zavargások növelték a szászok hatalmasbjai is, kik a többieket elnyomni törekedvén, saját testvéreik közt idéztek elő előgüteltséget, s a nép, mely a vad ellenséggel megküzdött, nem volt képes saját faja hatalmaskodásait megtörni, s nem bírván a szokatlan nyomást tűrni, míg egyrésze az említett Brassó vidékbe költözött; a hátramaradtak keserű panaszszal fordultak a királyhoz, és kérték Gézától nyert jogaik visszaállítását.

Endre kedvelvén szász alattvalóit, az aranybulla kiadása után két ével szabadsággal ruházá fel őket, melyet ők „aranyzabadsággal“ neveztek. E levél főbb pontjai körülbelül következők foglalnak magukban:

A Draas és Broos (a mostani Szászváros) közt lakó nép ezentul egy megyei közönséget fog képezni, melynek legfőbb birája a szebeni gróf leendő, a községi bírákat pedig a nép saját belátása szerint szabadon választandja. Határaiton belül semminemű vert pénzben nem történik vál-

tozás; a miért ők adó fejében 500 márka ezüstöt tartoznak fizetni. A háboruba, ha az védőháboru, 500; ha támadó, 100 embert tartoznak küldeni; de mindig csak oly föltétel alatt, ha a sereg vezetését a király személyesen viszi; mert ha mágnás áll a hadsereg élén, akkor csak 50 embert kell kiállítani. Papjaikat szabadon választják, kik a tizedet háborítlan élvezendik. Legeltetésre s favágásra egyenlő joggal bírnak az oláhokkal és besenyőkkel azok erdőiben (a mai fogarasi vidéken). Kereskedők vámmentesen szállíthatnak mindent — tartományukban úgy, mint az egész országban.

E szabadságlevélben alapszik a szászok alkotmánya, mely királyainktól biztosított s melynek bírtokában anyagi és szellemi jólétre emelkedtek s mai napig fennállhattak.

Az előny, mit e levélben nyertek, világos, s hogy mennyire könnyítettett ez által rajtuk az adóztatás: tudnunk kell, hogy II. Endre idejében a

kal, mint velők egy hazában lakó testvéremmel, anyagi jólétüket: úgy oszták ők is a szenvedéseket a nyomorokat, melyek az országot fájdalmasan sújtották.

A keserű emlékeztető sajtó ütközete megásá Magyarország sirtját, melybe a szomszéd fejedelemlátlanul tanusított részvétele mellett talán el is temették vala, ha a gondviselés nem könyörül rajtunk s ha Oktai nagy khán halála következtében a tatárok országunkból ki nem takarodnak. Egy része e vad csordáknak a visszavonulás alkalmával a szászok tartományának vevé utját, melyben mint mindenütt pusztulásnál és végnél egyebet nem hagyott maga után. Azok, kik az erdőségek s várak falai közé rejtőzve, életüket megmenthették, nem csüggedtek el a romboló vihar átvonulása után, hanem erélyesen mivelék újra — elpusztított tartományukat, mig nem azt előbbi helyzetébe vissza nem állították.

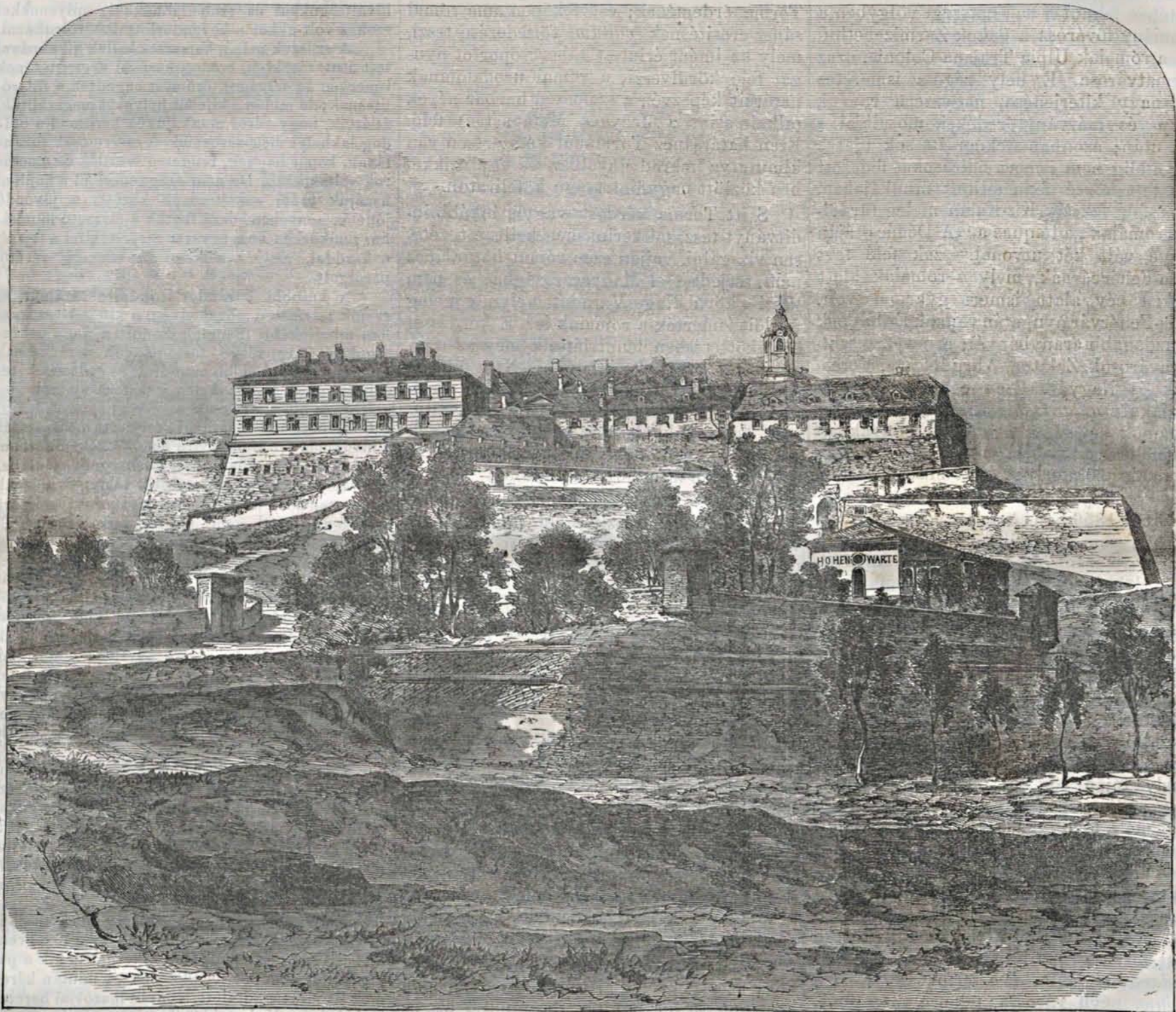
Az Árpádház kihalta után (1801) az Arjouk

hozta be hazájukba először (1519) Luther-féle iratokat, melyek buzgó olvasókra találván, csakhamar elhíntek az új tan magvait, s daczára a kath. papság erélyes intézkedéseinek, melyekkel a térítési izgatásokat elnyomni törekedtek, napról napra növekedett Luther tana nyilvános követőinek száma s a reformatio 1554-ik évben a szászok közt már teljesen meghonosultnak volt tekintetű.

A mohácsi vész után 26 évre Erdélyország is az osztrák ház uralma alá esvén, ép oly fontos a szászokra mint egész Erdélyországra nézve az u. n. Leopold-féle diploma, mely Erdélyország és az osztrák ház közti alap szerződést s azon jogok elismerését s biztosítását foglalja magában, melyeket eddig a három nemzet, u. m. magyar, székely és szász élvezett.

Fehér Jákó.

(Vége követt.)

Spielberg vára, Brünn mellett. (Kazinczy Ferencz fogságának helye.)

közadótatásnak egy neme volt az u. n. kamrai nyerevény (lucrum camerae), mely abból állott, hogy főleg az ezüst pénz, mely ekkor vékonyra veretvén, hamar elromlott, gyakran összeolvasztott és újra veretett s az olvasztási költség fejében a népnek bizonyos összeget kellett fizetni, mi nagy jövedelmet hozott a királyi kamrának. Miután a király a gyakori pénzszorulásban sokszor önkényesen újra verette a pénzt s a beváltók kedvéért szerint nagy nyereségeket huztak; ezen eljárás az országban valóságos kín volt, mely alól a szászok magukat az arany szabadságlevelük II-dik pontja értelmében, csekély összegért megváltották.

Az anyaországi egység jeléül Endre következő felirattal ellátott pecsétet adott nekik:

„Sigillum provinciae Cibiensis ad retinendam coronam.“ (A szebeni tartomány pecsétje a korona fenntartására.)

Valamint a magyarok megoszták a szászok

foglalák el Magyarország trónját, kik nem kevésbé szerették szász alattvalóikat, mint az Árpádok.

Károly s Nagy Lajos uralkodása alatt találjuk először a szász tartományt hét székre felosztva. Innen vesé a Hétszék (Sieben Stühle) elnevezését is.

Minden szék élén egy polgármester és egy szolgabíró (Stuhlrichter) állott, kiket a nép választott s kik ősi szokás szerint az Isten szabadéga alatt a legöregebbekkel együtt tanácskoztak közös ügyeik fölött.

A történetek a következő lapjait trónvédelmi harcok, török háborúk s az erdélyi fejedelmek viszálykodásai töltik ki, melyek következtében, minthogy a szászok, mint Erdélyben leggazdagabbak igen súlyosan adóztattak — jólétük nagyon hanyatlott.

E zavargások között beszívárgott a szászok közé is a reformatio. Nagyszzebeni kereskedők

Spielberg vára.

Egy régi vár képét mutatjuk be olvasóinknak, mely noha hazánk határain kívül fekszik, mégis nemzetünk néhány fiának, s köztök nem egy jelesnek sorsával szomorú összeköttetésben áll.

Spielberg vára Morvaországban fekszik; keletkezése a középkor homályában vész el, s nevét csak a 13-ik századbeli okmányokban találjuk először. 1578-ban tűz által elpusztítottván, a törökök fenyegető közeledésére a várat újra fölépítették s megerősítették, úgy hogy már 1594-ben újra mint nehezen megvívható vár szerepelt. A vár fenntartása Brünn városának, mely azt egy tanácsosa által kormányoztatta, sok költségébe került, míg az 1620. nov. 8-án történt fehérhegyi ütközet után, az eretnekség büntetése gyanánt a várostól elvétel, s ez időtől fogva mint *állambörtön* használtott, természetesen először a

protestánsok ellen. Hogy az oda zárt eretnekeket annál biztosabban meglágyítsák, a lelki felügyelet 1629-ben a jezsuitáknak adotta át, kik hatalmukat a várban egész e rend eltörléséig tulbuzgón gyakorolták.

A svéd és török háborúk alatt Spielberg egy ideig ismét mint erősség szerepelt a történetben. Midőn 1663-ban a török-tatár hadak Morvában egész Brünnig kalandoztak, 30,000 embert leölve s 20,000 lelket rabul hurcolva magukkal, a brünniek a császárhoz a svédok által megroggalt Spielberg megerősítéséért folyamodtak, a mi csakugyan meg is történt.

Azonban e vár történeti híret fölülmulja az, melyre mint állambörtön tett szert. Ha e börtönfalak szólni tudnának, bizonyára sok nemesnek szenvedéséről tenének tanúságot. Hosszu volna elsorolni azok neveit, kik nevezetes szereplés után e börtönben szenvedtek testi lelki gyötrelmeket. A komor falak nagyrészt politikai foglyoktól népesültek, kiknek szomorú sorsában nem egy hazánkfia osztozott.

Itt hunyt el a híres vezér, Trenk, 1749-ben, ki végohajtása szerint, rablincseivel együtt temettetett el a kapuczinusok kolostorában. A Martinovic-féle ismert öszeesküvés következtében, a nagy Kazinczy Ferencz és Verseghy, e börtön falai közt voltak 1794-ben mint foglyok elítélve.

1805-ben francziák szállták meg Spielberget, rajta jelentékeny erőitéseket tettek, s csak a pozsonyi békekötés után, 1806. januárban hagyták el azt. Azonban 1809-ben újra hatalmukba keríték s minden erőitéseit szétrombolták annyira, hogy ez időtől kezdve Spielberg, mint vár, hadtani szempontból minden fontosságát elvesztette s ezután csak mint állambörtön s fegyház szerepelhetett.

1820-ban Spielberg kivétel a katonai kormányzat alól s a következő évben rajta új építkezések történtek, falait magasra emelték, úgy hogy akkor nyerte a vár mostani alakját, a mint azt képünk mutatja. Egyszermind ugyanekkor olasz politikai foglyokkal töltötték meg, kik közt Silvio Pellico, gr. Pallavicini György, gr. Arese Ferencz, stb. ismeretesek.

1835-ben a lengyel fölkelés tölté meg e várat áldozatokkal.

Végre 1855-ben a foglyokat Spielbergből más városokba szállították s azóta e vár megszűnt állambörtön lenni. Most egy csapat gyalogság lakja s az egykori börtönök leginkább posztóraktáru szolgáltnak s bár a vár külseje most díszes s táhelylyé van alakítva, azért falaihoz fűződik folyvást a multak szomorú emléke.

Erdélyi szász menyasszony (Beszterce vidékéről). — (Fénykép után.)

A hajdu-böszörményiek áldozatkészsége, a nevelés és tudomány ügyében.

A művelődési törekvések s hazafiúi áldozatkészség teréről ismét egy szép tényt jegyezhetünk lapjainkba.

alpoló felügyelési jögon kívül semmi egyéb jogot.

„2-or. Szívünkön hordozván városunk s a hajdu nép anyagi felvirágzását is, s fejlesztési kívánván a mezei gazdaságot, ipart és kereskedelmet, az ezekhez vezető segédesszözök nyújtása által és e czélból városunkban már az iskolaépítés iránti intézkedésekkel egyidejűleg egy

Hajdu-Böszörményi új iskolaépület. — (Fecsey építész terve szerinti.)

Az emberiség erkölcsi s értelmi fejlesztése körül, akár egyesek, akár testületek által időnkint tanusított buzgalom mindenkor igényt tarthat a közméltánylatra: s azért csak kedves kötelességet teljesítünk, midőn a Hajdu-Böszörmény város közönsége által a tetemes költséggel és díszesen építettett s 1865-ik évi okt. 29-kén ünnepélyesen felavatott gymnáziumi épület keletkezésének történetét röviden megismer-tjük.

Hogy mily fenkölt nemes érzet vezérelte a böszörményi városi közönséget ez épület létrehozásában, mutatja az 1865. okt. 25-én kelt alapítványi oklevél, melynek főpontjai így hangzanak:

„Mi Hajdu-Böszörmény város tanácsa és közönsége, stb. stb., ezennel határoztuk, a mint következők:

„1-ör. Miután meg vagyunk győződve, hogy elvész az a nép, a mely tudomány nélkül való, s azért nekünk oda kell törekednünk: hogy a hajdu nép gyermekei egy jól rendezett iskolában jó hazafiakká, hasznos és értelmes polgárokká neveltsenek; ezen új iskola-épületet, mely mind az elemi fiúiskolák, mind egy hatosztályu gymnázium befogadására van fölszerelve, úgy a mint áll, a tanszobakkal, azoknak fölszerelvényeivel, 9 bolttal és az azok alatt levő 11 pinczével s a boltok és pinczék jövedelmeivel együtt adjuk és ajándékozunk a h.-böszörményi ref. egyháznak teljes és szabad rendelkezési joggal, nem tartván fel magunknak ezen épületre s annak jövedelmeire nézve a hazai törvényekben és helyhatósági szabályokban és százados gyakorlaton

„Takarékpenztár“ elnevezés, és a mely három kisebb-nagyobb helyiségből áll — megtartjuk magunknak a takarékpénztár részére, — oly kijelentés mellett, hogy ezen helyiség mindig a megnevezett czélra fordítottassék; azon esetre pedig, ha netalán a takarékpénztárt jónak látnánk valamikor máshova áthelyezni, avagy az intézet megszűnnék létezni, azon esetre és időre fenn-tartjuk ma-

örök künne a malom előtti padon foglalnak helyet. Meghánnyák-veik, miért nem kellett vón nekik a „commassatió”; — vissza-visszasóhajtanak az elmúlt jó időkre; — megforgatják a haza állatpotát. Előkerül az adó, forspont, exekutió s efféle.

No de másképp lesz ez — szól egy — még csak ezután lesz a jó világ; megjövendölte volt azt Csokonai. (A nép kezén kereng egy hosszú időkre terjedő jövendölés, melyről azt állítják, hogy a Csokonai sírjában találtatott volna. A nép nagy része szentül hisz benne s van, ki könyv nélkül tudja az egészet.)

Ezzel aztán Csokonaira megy át a beszéd. Csokonairól meg — hogy s hogy nem? — a gabonára. Így az időjárás, ugy az időjárás...

Majd átátál tiszteletes uram is egy selmecczel s újra a politikára megy a beszéd. Tiszteletes uramat buzgón hallgatják, ő legjobban tudja, hogy s mint áll a világ sora rendi.

... Lemenőben van a nap. Jön már a csorda is, meg a csürhe is. Van porfelleg, bögés, mekegés. Az éhes malacok három kunkorgóra csapott farkkal lökötnek haza felé, félig panaszos, félig követelő rőfögéssel adván honn tudokra, a kik-

nek illik, hogy bizony szeretnék ám azt az árpát látni Kis Péter uram is feláll, meg Nagy Péter uram is. A beszéd is megszokadt már, haza kell menni. A tornácban fel van már állítva a három lábú szék, beterítve tiszta verescsíkos abrosszal. Az étel is megfőtt már. Az anyjok meg kezd zsörtölődni.

Végre megoszlik a társaság. „Békességes nyugodalmas józszakát” kíván neki. Az örlő is kifogott a malomból, a verebek elültek... Esteledik, alkonyodik...

Hej, nehezen vették már a gyermekek, hogy elcsendesedjen a malom. Ovatosan settenkednek oda s nagy jártassággal kúsznak fel a kakasülőbe, hogy fészkeikben lejjék meg a nyugvó verebeket. Hanem a malomgáza pulykát kihagyta a számitásból, melyek ételen lármával kelnek ki a nyugalmavarárok ellen. A szegény verebek sietnek is menekülni, sejtve a veszélyt.

Bíró uram fia boszut esküszik a pulykára, azután ügyesen lecsusza a sima karfán, eltávolítja a kis klubb is, dugó-hogarat fogja.

A faluvégny megszólal a napraforgó dudu: „Este van, este van, ki-ki nyugalomra.” Szívós Géza.

TÁRHÁZ.

gyűlés határozatát, melynélfogva a szobortér a költő halhatatlan nevével „Vörösmarty-térnek” fog nevezetni.

8. Az ünnepélyt a „Szózat” három versszakának előnézése zárja be.

9. Délután 2 órakor közebed a lövölde új terében, a melyhez a közpírré tett uton váltakozó gyerekek. A felkészüntekek sorát br. Splényi Henrik, a szoboregyet-bizottmányának elnöke nyitja meg.

10. Délután 4 órakor a népiünnep kezdete a „Vörösmarty-térnek”, este a térnek és a szobornak ünnepélyes kivilágítása; — 9 órakor pedig táncvigalom a városi lövölde új vígadójában, a jövedelem felérésében a szobrot környező kertrácsoszat javára.

A szoboregyet bizottmányának és a rendezőségnek tagjai nemzeti jelvény által lesznek felismerhetők, hogy a t. cz. vendégek utasítás végett azokhoz fordulhassanak.

A rendre, a bizottmány felkérésé folytán, a nagy-gymnásiumi ifjuság választottjai fognak felügyelni, kik is nemzeti karszalagot s a fővegen nemzeti rózsát viselendnek.

Az ünnepi beszédek és a jutalmazott költeményeket tartalmazó emlékkönyv, kis gipszszoborcák és a szobor kisebb s nagyobb alaku fényképei — a kertrácsoszat javára — az ünnepély napján a „Vörösmarty-térnek”, délután 4 órakor a díszsátorban fognak a megye és város hölgyei által előadattatni.

Az ünnepély kedvezőtlen idő esetében, a megyeház nagy terében fog megtartatni.

A bizottmány — az ünnepély rendének közhírvétele mellett — örömmel értesíti a nemzetet, és az egyes adakozókat, a f. é. május 6-án végbemenendő „szoboreleplezési ünnepélyről”, mely is a valódi érdem elismerésének, Fehérvármegye és Sz.-Fehérvár város hálaájának, kegyeletes és hazafias ünnepe lenni!

Kelt Sz.-Fehérvárott, 1866. április 15-én.

A Vörösmarty-szobor-bizottmánya.

Irodalom és művészet.

*(Azon költemény-pályázat.) melyet Székesfehérvár lelkes hölgyei, Vörösmarty szobornak máj. 6-ikán történetesen leleplezési alkalmára kiűztek, a határnapig összesen 45 pályamű érkezett be. A pályabírák: Gondol Dániel elnökléte alatt, Boross Mihály, Kuti Márton, Mészáros Amadé és Udvardy Vincze.

*(Széptani munka.) Szana Tamás, kinek több figyelmet érdemel s komolyabb irányú dolgozatával találkoztunk már az olvasó a lapokban, „Széptani” czim alatt, 10—12 nyomtatott ívre terjedő vegyes, de leginkább széptani tartalmu munkára hirdet előfizetést 1 fájával, mely május végeig szerző neve alatt Debreczenbe, a „Hortobágy” szerkesztőségéhez küldendő. A május közepén jelenik meg, s a tiszta jövedelem fele az írói segélygyeletnek van ajánlva.

6. A városi hatóság elnöke kihirdeti a köz-

7. A városi hatóság elnöke kihirdeti a köz-

Egyveleg.

— (Tanulság egy meséből.) Egy német mesében azt olvassuk, hogy egyszer a réteken szaladgáló fin az egyik virágról a másikra repülő szorgalmas méhet így szólította meg: „Kis hucskám, hogyan lehet az, hogy te minden virágból szeded az édességet, hiszen némelyik mérges?” Mire a kis szárnyas ríptében azt sugta: „Tudom — de a mérget benn hagyom.”

— (A puncs eredete.) Egy nálunk nem igen ismeretes folyóiratban következő adatot találtam: „Sok tudós, s kivált a költő szereti a puncsot, a nélkül, hogy tudná, honnan származik ezen nevezet. Puncs = püncs, hindszant-sanskrit szó. Az angolok Hindosztanban megismerkedtek ezen itallal, s azután egész Európában elterjesztették. Ezen szó: puncs = püncs = ütöt jelent s a szanskritből származott, minden indo-európai s nemcsak germán nyelvben találják, nevezetesen a cigány, görög, szláv stb. nyelvekben, mint püncs = püncs = ütöt — püncs = ütöt. A kérdéses ital azért nevezetlik így, mert, valamint a szó, öt betűből, úgy az ital is, öt alkotórészből áll, t. i. víz-, cukor-, csaj-, citromlé- és rhumból.”

Egyház és iskola.

*(Lonovics József érsek) 8 mgát, áldozásának felszázados ünnepéje alkalmából, Ó Felsége a Lipótnegy nagy keresztjelű földizsenti méltóztatott.

*(A lipótvárosi templom órája.) Hampel intézettelajdonos, kinek házában és családi körében az elhunyt szatmári püspök, Haas Mihály, utolsó idejét töltötte, a hú gondoskodásért tőle számára hagyományozott 1000 fót a lipótvárosi templomnak ajándékozta, azon óhajással, hogy ez összeg a toronyóra megszerzésére fordítassék. Minthogy pedig az óra közel 2000 fba fog kerülni, a még szükséges összegnek saját erőszénnyel való pótlására is ajánlközt.

*(Az eperjesi kollégium.) mint írják, alig épülhet ki a jövő évben. A kiépítésére tervezett bazár tárczájában még csak 6,800 ft készpénz van s a pénztárnok már katonai exekutióval van fenyegetve, hogy 3,000 fót fizessen a még el nem adott sorsjegyekért. Ezen százalék kegyes elengedése végett azonban már megtétettek a kellő kérelmezések — csak a siker hiányzik, de eziránt is jó reményben vannak.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

*(Gyapjúmosó-részvénytársulat.) Hetsey Adolf pesti kereskedő az orsz. m. gazd. egyesület közgazdasági szakosztályához egy tervet nyújtott be, mely szerint egy gyapjúmosó-részvénytársulat volna felállítandó. Ha a terv létesülne, az anynyi baj és áldozatba kerülő birkamóság egészen elmaradna, hanem a lenyirt gyapju kerülne az alakítandó egylet mosóintézetébe. Ez által két fődolgot lenne elérve, mi a gyapjuüzletet lényegesen emelné: először a birkanyírás időre való tekintet nélkül bármikor is megtörténhetné; másodsor a gyapju sokkal tisztább kerülne a piacra, mint birkamóság által, a mennyiben gyakran a legszebbben mosott birkák is a kedvezőtlen időjárás által sokszor piszkos gyapjut szolgáltatnak. Bajt csak a mosatlanul nyírt és mosott gyapju sulykülönbsége és azon körülmény okozhatja, hogy ha a mosó-intézet közvetítése által a gyapju rögtön el nem kel, gyakori ide-oda szállítás lesz szükséges.

*(Rendkívüli erdőpusztítás.) A hg. Eszterházy-féle alsó-lendvai és nempti uradalomban 50,000 hold erdő zár alá vétetett azon rendkívüli pusztítások miatt, melyet bennök a bérlők elkövettek. A küldöttségi jelentés azon kegyetlen gazdálkodást, mit a bérlők öt év leforgása alatt elkövettek, egész megindulással lefestési. „A szemeralakosi és hompoki erdők láttára — mondja egy helyt a kilencz ívre terjedő látélet — megáll az ész a meglepetés miatt; itt a fá fára döntögetve, a gyönyörű fiatal erdő halomra vágya, dongáknak felhasználva; s fagyilkolást látni kell, mert leírni lehetetlen, a pusztítás minden képzelődést túlhalad. „E jelentés alapján, Zalamegye tisztizése a további pusztítás megállításá végett zárlatot rendelt el, s a jövő okszéri kezelés és művelési szabályok kidolgozásával egy szakértő küldöttséget bizott meg.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 17-dik számához 1866.

Közintézetek, egyletek.

*(A magyar tud. akadémia) nyelv. és széptud. osztályának apr. 23-ikán tartott ülésében két értekezés tartott. A sort Toldy Ferenc kezdte meg, ki fiának Toldy Istvánnak „A magyar politikai szónoklat kézikönyve” czimú közelebb megjelenendő munkáját ismertette, melyhez felolvasó írta a bevezetést. Ezen bevezetés érdekes vázlatát adja a magyar politikai szónoklat történetének, az első királyok korszakától kezdve a legújabb korig. A könyv, mely nagy szorgalomról tesz tanuságot, a legjelebb magyar politikai beszédekhez hozza, az illető szónokok rövid életrajzaival s mint ilyen má, hézagot pótol. — A másik értekezést Hunfalvi P. olvasta fel s ez Ribáry Ferenc tanárnak érdekes ismertetése volt a baszk nyelvéről.

*(A magyar orvosok és természetvizsgálók XII-dik nagygyűléséről) meghívás tételét közzé. Az idei gyűlés Rimaszombatban lesz, mely város lelkes előkészületeket tesz a tudomány embereinek fogadására. Jutányos szállítással minden oldalról gondoskodva van, e végre azonban igazolási jegy szükséges, mely dr. Rózsay József urnál Pesten (országút 54. sz.) aug. 10-ig megszerezhető. A gyűlés aug. 21-től 27-ig tart. A gyűlés sorrendje következőleg van megállapítva: Aug. 20-kán lesz az első társas összejövetel, ismerkedési estély, a polgári kaszinó termeiben; aug. 21-kén délelőtt a megnyitói közgyűlés; aug. 22-kén és 23-kán szakülések; aug. 24-dik napján kirándulás Ajándékos romjaira és fürdőhelyére, Ozd vasgyáraiba és Putnok példányzeri gazdaszatának megtekintésére; aug. 25-kén berekesztői közgyűlés; aug. 26-án Tornallyán át nagy kirándulás az agyteleki barlangba. Ugyanaz nap Aggtelekéről Rozsnyóra, — hol aug. 27-én a harmadik, Krázy hitelesítő közgyűlés fog megtartatni, innen Krasznahorka-Váralyára s onnét Rozsnyóra visszamenve, ugyancsak aug. 27-kén éjszakára Dobsondra, honnan egy napi (aug. 28-diki) időzés — ennek vas-, nikol-, kobalt-, asbestbányái megtekintésére — után, másnap, aug. 29-én Pohorelára és Murányra, s ott az éjert eltöltve, aug. 30-dikán a kiránduló társaság Rimaszombatba utazik vissza.

*(A pesti zenedének) a bajor király 250 főt küldött, Liszt „Erzsébet-oratoriuma partitúrájának átengedéseért.

*(A kereskedő ifjak társulata) első berendezési költségeinek fedezésére a következő kegyes pártfogók által nyert utolag segélyeztet, u. m.: kaptoriar Wodianer Albert 50 ft., Koppély R. 20 ft., Strobotz terv. 20 ft., Mannó Istv. 20 ft., Heckenast Gusztáv 200 kötet könyvet, melyért az egylet választmánya hálás köszönetet nyilvánítja.

*(Kölsönösen ünnepélyes gyűlés alakul Miskolcra) melynek kettős célja van, u. m. az egylet tagjainak módot nyújt félreterhelt meggazdálkodott pénzeiket gyümölcsözővé tenni, s másodsor ebből a szegényebb néposztály állapotán segít és különösen kisebb iparosoknak könnyűszerű kötelezettség teljesítése mellett kölcsönt ad. A terv élén Lichtenstein József ideigl. elnök, Tóth Pál ideigl. alelnök, Szántó János ideigl. jegyző, Balázs Mihály, Bede László, Eles Lajos, Fülöp Mihály, Kraudy Antal, Kulcsár Károly, Leszich Barna, Nagy István, Nyakó András, Singler György és Szentandrassy Antal ideigl. tagok állanak. Az alakító közgyűlés apr. 29-re volt kitűzve.

*(Egy házról vidéki kárpás) a közelebbi napokban, mint a „H-gy” írja, nyájás megnyerő arczzal lépett be egy asszonyság házába Debreczenben, kinek honleányi bokros érdemeit emlegetvén, monda, hogy egyik hazánkfiának arczzal kivánt kedveskedni. Az asszonyság, ki a házról urban valamely föl nem ismert tisztelőjét vélte rejteni, a képet kölcsönre fogadta s a képeskedő urat egész nyájással kínálta leüléssel. Ez azonban sietőnek mondvá utját, megköszönte a kegyeséget s egy könyvet ránta elő oldalzsebéből, kérvén az asszonyságot nevének bejegyzésére, minthogy — ugymond — a képek hová letéről neki számolnia kell. Az asszonyság készséggel be írta nevét s a nem remélt szívességet újból megköszönte. Ekkor azonban a képmutatás ur bocsánatot kért, hogy „stévedés van a dologban, — mert a kép ára 2 ft., mely csekélységnek kifizetéseért „bátorkodik eszedzni.” A kép ára kifizetett, azonban a tisztelt asszonyság jónak látta mások figyelmétetése végett e cselőfogást mentül szélesebb körben elbeszélni. Mi is följegyezzük e történetet, hogy a közönség az efféle házról urak irányában magát kellőleg tájékozhasssa.

Mi ujság?

*(Az országgyűlés második feliratával) a két ház elnökei, b. Sennyey Pál és gr. Andrássy Gyula a mult kedden indultak Bősbe, az Ó Felségének átnyujtandók.

*(Javítások az új országház akusztikájára érdekelében.) Az új országház gyülestermében, hol a terem rossz hangzatosága miatt a tanácskozó képviselők, mint valami új Babelben, sehogyszem tudták egymást megérteni, — lényeges változtatásokat tesznek az akusztika javítására. Így a terem padozatát három lábnyival fölébb emelik, mi által a terem magassága lényegesen kisebb lesz. Az elnöki emelvény az egyik hosszudak fal mellé állítják, s a képviselők helyei ez emelvényvel szemközt épen úgy lesznek berendezve, mint a muzeum terében. A fülkét, melyben eddig az elnöki emelvény állt, befalazzák, s itt állítanak fel külön karzatot a hírlapírók számára.

*(Képviselőválasztás.) A mohácsi kerületben, hol az első választást a képviselőház megsemmisítette, másodízben is Siklóssy Károly választatot meg egyhangulag.

*(Disztrakoma.) A horvát küldöttség számára a mult vasárnap disztrakomát rendeztek az Európában. Deák Ferencz, b. Sennyey Pál és Strossmayer püspök is jelen voltak. A háziur tisztjét gr. Majláth Antal vitte, s felköszöntést monda Ó Felségükért, és Horvátországért, míg Strossmayer püspök Magyarországért éltet horvát nyelven, igérve, hogy a szeretetet szeretettel, az egyetértést egyetértéssel viszonzandják. A társalgás magyar, horvát, latin, francia és német nyelven folyt a két küldöttség egyes tagjai között.

*(Künni történetirőnk Horváth Mihály) mint a „M. V.” biztos forrásból értesül, hazatérhetési engedélyért folyamodott. Minden magyar szívből üdvözlölné őt körtünkben. Ugyanő jelenleg egy nagy munkán dolgozik, mely Heckenast kiadásában fog megjelenni.

*(A pesti sakk-körnek gr. Széchenyi Béla) egy díszes angol művi sakkot ajándékozott, melyben a világos sereg puszpang, a sötét pedig ébenfából van faragva. Maga a sakktabla kívül díszes faragványokkal, belől csinos aranyozással van ékítve. Az egylet a valóban bees ajándékot illő köszönettel fogadta.

*(A nagyváradi állandó színház építését.) mint írják, már e napokban megkezdik. A közönség rendkívüli lelkesedéssel karolja fel az ügyet, és a f. é. szeptemberben megnyitandó üdnyre már is több páholyt s zártkörűt rendelt meg. A vállalkozó Corson Lajos; a tervet Nickmann Károly városi mérnök készítette a legújabb sveczi stílyben, a gépezetet pedig Valentin Tamás állítandja elő, ugyanaz, a ki már a debreczeni színházban is jelelt adta szakértő ismereteinek. — A színház a Széchenyi-terv melletti üres telken fog építetni mintegy 2000—2500 néző számára, 40 páholylyal, 240 támlásszékekkel, 500 emberre való földszinttel, 100 emeleti zártszékekkel, 200 emeleti álló helylyel, és 1000 személyt magába fogadható karzattal.

*(Israelita megyei főorvos.) Turócmezgyében b. Révay Simon főispán a megyei tisztikar gyökeres átalakításakor, megyei főorvosul dr. Haas Jakab tudományosan mivelt s a szenvedő emberiségnek 12 év óta buzgó és hasznos szolgálatakat tett zsidó vallású férfit nevezte ki, a mi a közönségtől álló főispán fölvilágosodott szelleméről tesz tanuságot.

*(Egy házról vidéki kárpás) a közelebbi napokban, mint a „H-gy” írja, nyájás megnyerő arczzal lépett be egy asszonyság házába Debreczenben, kinek honleányi bokros érdemeit emlegetvén, monda, hogy egyik hazánkfiának arczzal kivánt kedveskedni. Az asszonyság, ki a házról urban valamely föl nem ismert tisztelőjét vélte rejteni, a képet kölcsönre fogadta s a képeskedő urat egész nyájással kínálta leüléssel. Ez azonban sietőnek mondvá utját, megköszönte a kegyeséget s egy könyvet ránta elő oldalzsebéből, kérvén az asszonyságot nevének bejegyzésére, minthogy — ugymond — a képek hová letéről neki számolnia kell. Az asszonyság készséggel be írta nevét s a nem remélt szívességet újból megköszönte. Ekkor azonban a képmutatás ur bocsánatot kért, hogy „stévedés van a dologban, — mert a kép ára 2 ft., mely csekélységnek kifizetéseért „bátorkodik eszedzni.” A kép ára kifizetett, azonban a tisztelt asszonyság jónak látta mások figyelmétetése végett e cselőfogást mentül szélesebb körben elbeszélni. Mi is följegyezzük e történetet, hogy a közönség az efféle házról urak irányában magát kellőleg tájékozhasssa.

*(Israelita négyelet) van keletkezében fővárosunkban. Eddigél mintegy 300 tag van bejegyezve.

Közlekedés.

*(Csegléd és Kassa közt) jövő május 1-től kezdve mind a két irányban naponként két vonat fog közlekedni. Ennek következtében a fennírtített naptól kezdve Pest-Buda, valamint a csegléd-kassai vaspálya hosszában létező posta-hivatalkozott naponként kétszeri levél- és szekérpostai forgalom léphet életbe.

*(Talált régiség.) A mint nekünk írják, Fehérmegyében a zirczi uradalom Nagy-Venyim pusztája határában nevezetes régiségre akadtak véletlen ásás következtében, mely, a mint kivethető, egy négyszögű épület alapköveiből áll, mely épület hossza 11, és szélessége 6 lépés. Továbbá e négyszögnek mintegy mellékes ága, félkör alakú terméskövek összerakása s ennek fala egy lépésnél szélesebb. E félkörben találtak egy nagy kőablakot, melyre következnek annak vége: legfölül van lihetőleg az évszám, mit kivenni nem igen lehet, és egy pár rövidített szó; ez alatt a következők: IASUS EQ. FRONTOIANAE TUR. et GRATIANI. Ezek után ismét véve látszik valami lenni, de már alig kivethető. Ez mindenesetre megérdemli a régiségben buvárkodóknak figyelmét; óhajtanó egyszermind, hogy az ásást tovább folytassák, miután eddig is oly tárgyra akadtak, a melyek arra mutatnak, hogy az ottani föld több jeles régiséget rejt még magában. — S. Zs.

*(Névváltoztatások.) Felsőbb engedély mellett Faigl Ágost soproni lakos „Fai”-ra, — Probst Lajos aradi lakos „Apáthi”-ra, — Hackl Gusztáv, magyar kir. helytartótanácsi hivatali tiszt, „Baltai”-ra, — Kren József pesti lakos és kártyagyári kezelő pedig „Tormási”-ra változtatták vezetékneveiket.

*(Népvándorlás.) A torontálmegeyi Écska és Zsigmondfalva németajkú lakosainak egy része legközelebb a határvizükben telepettett le. A titeli végvidéki zászlóalj területén épült új telepítvény neve Rudolphynád. Az átköltözés husvét vasárnapján történt, nagy ünnepélyességgel. A telepítvényesek keresztet hoztak új hazájukba, mely beszenteltetvén, az új falu piacán felállított, mely alkalommal annak alapkövébe a közönség alapításáról szóló pergamentre írt rimcs krónika, és a családők névjegyzéke tétetett le.

*(Öngyilkosság.) Kolozsvárott Kraft József fűszerkereskedő, kinek üzlete igen virágzó volt s ki minden ismerősének becsülését bírta, f. hó 15-én pisztolylyal szíven lötte magát. Az öngyilkosság indoka ismeretlen.

*(Herrmann állatszelidítő szomorú vége.) A nálunk is ismeretes Herrmann állatszelidítő, ki a mult év folytán Suhr cirusában szerepelt, szomorú véget ért. Ugyanis, egy előadás alkalmával, Párisban a fejkötő módon, betevő fejkötő volt s orozlán torkába. Az állat azonban most az egyszerű megunva a tréfát, olyat harapott, hogy szegény Herrmann e harapás következtében rögtön szörnyet halt. Az orozslant azonnal meglöttek.

*(Egy nyakleves lephotographirozva.) Egy izraelita nyilvános erőszakoskodásért P-megeye nyitói törvényszéke elé állítatván, a f. hó 13-ki tárgyaláskor azzal védte magát, hogy ő a rendőri közegek ellen azért volt goromba, mert azok őt fölpofozták. Ezen állításra bebizonyításra felhivatván, zsebéből egy fényképet vett ki, melyen képe dagadt állapotban mutatkozott, s állítja, hogy ezen dagadtságot a nyakleves okozta s hogy nyomai el ne enyészessenek, azonnal lephotographiroztatta magát. A bíróság nem levén meggyőződve, hogy a photographirozások vádlott képe dagadtsága nem fogfájás vagy elferdítés folytán készült-e, a photographiát bünyjelként el nem fogadta.

*(A bányatermelés pénzértéke.) Angolországban 356 millió ft, Franciaországban 120, Poroszországban 88, Ausztriában 90 mil. ft. Az aranytermelés Ausztriában 3460, Poroszországban 8, Angolországban 173, Franciaországban 153, Oroszországban 46,600 vámfont. Ezüsttermelés Ausztriában 63,239, Poroszországban 38,817, Angolországban 35,430, Franciaországban 97182 Oroszországban 32,278 vámfont. Vastermelés Angolországban 75,425,000, Franciaországban 21,060,000, Poroszországban 8,987,000, Ausztriában 7,077,000, Belgiumban 6,237,000 vámfont. Kőszéntermelés; Angolország 1700, Poroszország 302, Belgium 201, Franciaország 188, Ausztria 91 millió mázsa.

*(Adakozás.) Inséggyel küzdő bukovinai magyar testvéreink fölsegelésére a Vasárn. Ujság szerkesztőségéhez beküldött: XI. község: H.-Bászörvényből egy névnapbaráti összejövetel alkalmával és később folyta-

HIRDETÉSEK.

Előfizetési fölhívás
VASÁRNAPI UJSÁG
POLITIKAI UJDONSÁGOK
1866-ik évi folyamára.

Előfizetési föltételek:
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt:
Évnyegyedre (aprilis - június) 2 ft. 50 kr.
Félévre (aprilis - szeptember) 5 „ - „
Külön a Vasárnapi Ujság, vagy külön a Politikai Ujdonságok:
Évnyegyedre (april - június) 1 ft. 50 kr.
Félévre (april - szeptember) 3 „ - „

Mindazon tisztelt előfizetők, kik a Vasárnapi Ujságot s Politikai Ujdonságokra előfizetnek, az Országgyűlési beszéd tár című mellékletet ingyen kapják.
Minden 10 példány után egy tiszteletpéldány.
A Vasárnapi Ujságból az év elejétől teljes számú példányok hal még folyvást szolgálhatunk.

Első Rákos-Palotai ÁSVÁNY-GYÓGYFORRÁS.
BALASSA J.
egyetemi tanár és udvari tanácsos ur,
nem különben RÓZSAY JÓZSEF főorvos ur által eszközölt kísérletek alapján, az első Rákos-Palotai gyógyforrás következtében betegségekben használtatott a legjobbi sikerrel, ugymint: 1. Az emésztő szervek zavart működésénél. 2. Az összes takhártyák hurutos lobos állapotánál. 3. Az alhasi pangásból származott máj és lép nagybőgdolásánál. 4. A húgyhólyag és méh idült lobjainál. 5. Táplálási zavartól származott vérbőgdolásnál. 6. Görvélyes, angolkóros, sápkóros és aranyeres bántalmaknál.

Echte 1865-er Probsteier Saatgerste und Saathafer
1866 (4-4)
unter Garantie der Echtheit in plombirten Original-Säcken à 1 Tonne, ungefähr 2 1/2 n.-ö. Metzen. - Geschützte Aufträge auf diese vorzüglichen und bewährten Saatgetreide, welche laut vorliegenden Feuchungsberichten, die wir auf Verlangen gratis zusehen, 25 bis 35-fachen Ertrag liefern, erbiten wir uns rechtzeitig unter Beifügung von 10 fl. Oe. W. Angabe per Tonne. Die Effectuirung der erhaltenen Aufträge erfolgt, so lange Vorrath, 14 Tage nach Empfang der Ordre. - Gleichzeitig empfehlen wir unser Lager von allen Sorten
Klee-, Gras-, Futter-Pflanzen, Futter- und Runkelrüben, Oekonomie-, Handels-, Waldsamen,

ASSICURAZIONI GENERALI,
biztosító-társulat Triestben.
Alapították 1831-dik évben.
Kezességi tőke: 22 millió forint, biztosít:
a) jégkarak ellen } jelentékenyen mérsékelt jutalomdíjakért,
b) tüzkarak ellen }
c) veszélyek ellen vizen és szárazon.
d) emberek életére, tőkekre, nyugdíjakra s jövedelmekre a biztosítottak életében vagy halála után kifizetve.
Az alulirt főügynökség,
irodája: József-tér, 10. sz. a., 1-ső emelet,
bátorodik annál fogva a nagyérdemű biztosítót kereső közönséget tisztelettel meghívni minden előjöheto esetekben öhozátja fordulni, miszerint nem csak az említett főügynökség - hanem az alábbirt fő- és alügynökök is helyben és Budán, valamint az összes ügynökségek a vidéken kellő felvilágosítással egész készséggel szolgálnak, és biztosítási tervekért ingyen szolgálnak ki.
A főügynökség Magyarországon.
Ellenberger. Krellwitz.
Főügynökök: Pesten, Tettan Lázár, belváros, „fehér hajó” szálloda.
Salamon Ferdinánd, Józsefváros, öszti-utca 24. sz. a.
Budán, Schreiber J., tabán, szarvaster.
Alügynökök: Pesten, Schuck és tarsa, Terézváros, királyutca.
Budán, Iványi Mihály, tabán, templomter.
Iványi János, viziváros, fúteza. 1621 (1-2)

Minden gyomorhaj és váltólázban szenvedőknek nagyon ajánlandó
DR. PEARCE EDW. 1502 (11-12)
szabadalmazott
GYOMORSZESZE
(Magen-Essenz)
mint kitünő segédszer, ugymint: elromlott gyomor, étvágyhiány, gyomor-émelegés, röszött gyomorgyengeség és ros emésztés, savanyképzés, gyomorergetés, felfúvódás, gyomorgörgés, fejfájás (ha t. i. ez a gyomorból származik), váltóláz stb. ellen.
Főraktár egész Magyar-, Erdély-, Horvát-, Tót- és Dalmát-országra nézve:
PESTEN TÖRÖK JÓZSEF
Gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt, kihez mindazon vidéki gyógyszerészek, kik raktárt kívánnak átvállalni, sziveskedjenek fordulni.
BÉCSRE és a többi koronároszágokra nézve a főraktár WEISS JÓZSEF gyógyszerész urnál létezik Bécsben, Tuchlauben Nr. 27.
Azokon kívül még léteznek raktárak következők gyógyszerészek urnál:
Aradon: Szarka János. Jászkan: Ody Károly. Pozsonyban: Piszatory B.
Baan: Bartovics István. Jolsvan: Maléter Béla. Schneberger D.
Battaszéken: Pasch Lajos. Kolozsvárt: Hincz D. és Rimaszombatban: Hamal-
Brossóban: Stiehler Ede. Wolff János. járk.
„a fehér templomhoz”. Lugoson: Kronetter F. Rosnyón: Posch J. J.
Csaezan: Bentáth Fiedl. Magyar-Ovárit: Sziklay K. Sarbogardon: Trastyánszki
Czibreczenben: Boros F. Antal. Károly.
Egerben: Ertinger Ignác. Makón: Nagy Adolf. Szedegen: Aigner Károly
Éséken: Karolovics M. és Miskolcon: Balogh Istv. és Meák Gyula.
Deszátly István. Módoson: Jezovits Zsigmond. Szent-Miklóson: Haluska
Daruvár-fürdőben: Kuschewitch A. L. Monoron: Demtsu Konstantin. Péter.
Gölnitzben: Brujmann K. Ede. Munkácson: Gottier Lip. Sziner-Varallyan: Gerber
Gyöngyösön: Kocziano. Nagy-Lakon: Lenhard J. Szedegen: Aigner Károly
vich J. Nagy-Mihályban: Czibur Bertalan. és Meák Gyula.
Győrött: Némethy Pál. Hajdu-Dorogban: Tanács Mernyik András. Szent-Miklóson: Haluska
Mihály. Nasiezban (Szlavoniában): Ungvaryan: Bene L.
Illokon: László Frigyes. Oroszhan: Székány Istv. Varasdon: Lellis Ede.
Janoshazan: Kossa Guszt. Pecsétt: Nendtvich Vilim. Zagrabban: Mittelbach Zs.
Ára egy üvegcének, használati utasítással együtt, 1 forint.
Postán küldve a pakolásért 20 kr. több.
Isméti eladókknak illendők engedék adatik.

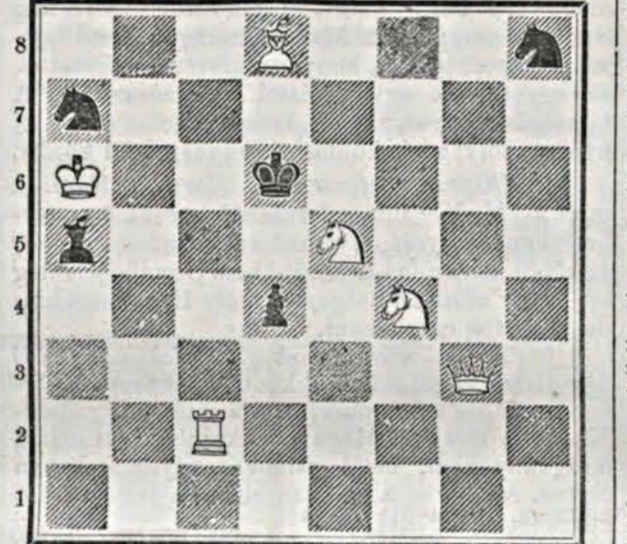
SAKKJÁTÉK.

(A pesti sakk-kör ez idejé tornája)
vegre be van fejezve. Összesen 17-en léptek a sorompóba, s mindegyik mindegyikkel egy döntött eredményű játszmában mérkőzött. Mint említettük, összesen hat rendbeli jutalom volt kitűzve az egymásután rendben legtöbbet nyerők számára, s az időközben visszaléptek játszmáit vesztettek gyanánt számíttatván, a torna vége a következő eredményt mutatja:

Table with 2 columns: Name and Score. Cseresyén István nyert = 16, veszett = 0. Zaáry Zsigmond 14, Strausz Henrik 13, Erkel Elek 12, Ginter Károly 12, Ternyei Ferencz 11.

Igy a jutalmakban az illetők az említett rendben részesültek, nem számítva a 4-dik és 5-dik jutalmak nyerőt, kiknek, miután egyforma eredményt mutatnak föl, még egy játszmával kell egymás közt az elsőseget eldönteniük.

330-dik sz. f. — Gold Sámuel töl (Bécsben). Sötét.

Világos indul, s 8-ik lépésre matot mond.

A 325-dik számú feladvány megfejtése. (Szalay Sándortól, Gyomán.)

Table with 2 columns: Világos and Sötét. Világos: 1. Vg7-d8, 2. Hg6-c5, 3. e2-e4mat. Sötét: d4-c3, tetszés szer.

Helyesen fejtették meg, Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festetics Benno. — Miskolcon: Csanthe József. — Pozsonyban: Csery Gábor. — Debreczenben: Z. I. és F. B. — T. Abadon: Weisz A. — Eperjesen: Brósz Károly. — Visevártban: Terray Pál. — Pesten: Rakovszky-Vagyon Judit.

Nemzeti színház.

Péntek, apr. 20. „A fősvény.” Vigjáték 5 felv. Irta Moliere. Ford. Kazinczy Gábor. Szombat, apr. 21. „Faust.” Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Gounod. Vasárnap, apr. 22. „A csikós.” — Népszimű 3 felv. Szígléitől. A czimzerebben Bogdy Alajos tett kísérletet, ki a mult évi drezdai dalárünnepélyen annyira magára vonatka a figyelmet s azóta vidéki színpadokon ivarkodott tehetségét kifejejteni. Nem igen erős, de rokonzzenves cseszül, s ha enékeiben nagyobb iskolázottságra s jártékában több színpadi gyakorlatra tesz szert, nyereség lehet népszimüveinkre nézve. Hétfő, apr. 23. „Mirabeau ifjusága.” Szimű 4 felv. Franziából fordítva.

Kedd, apr. 24. „Zsidóné.” Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Halevy. Szerda, apr. 25. Előszór: „Narancsvirágok.” Vigj. 1 felv. Irta J. P. Woole. Ford. Tóth József. Ezt követte: „Két ösvégy.” Vigj. 2 felv. Maffille u. Kvassay E. Csütörtök, apr. 26. „Az égben.” Vigj. 2 felv. Irta Balázs Sándor.

Szerkesztői mondanivaló.

8217. Békés. G. L. A kérelzett könyvtár csak egészben volt eladásra szánva, de e percében már nem az. Malomvégi tagtársainkat, kik a szükölködőről nem feledeztek meg, szivesen üdvözöljük. Egyszer majd csak meglátogatjuk őket. — Az átadott cikkre annak idejében megírtuk, hogy nem közölhető, de írójá szép reményekre jogosít.

8218. Veszprém. E. J. A közönséges rébuszokat a sakkfeladványokkal egy kategóriába helyezni — reméljük — senkinek sem jutott eszébe. A sakkjáték, melyet minden nemzet egyformán nemes mulatságnak ismer el, szoros összeköttetésben van a szellemmel, mit csak azok vonhatnak kétségbe, kik e játékhöz nem értenek.

8219. Sanyahaza H. F. A népevelés érdekében irt cikket az illetékes egyházi lapnak küldtük át, miután nézetünk szerint az ajánlott indítványok megvitatása mindenek előtt odavaló. A jó eredményt örömmel fogjuk közzé tenni.

8220. Tallya. H. N. L. Az „erekle” nem látszik igen réginek. Közlélet leginkább azért mellőzhetjük, mert úgy tudjuk, hogy ezen „búddal” Thaly K. költészeti gyűjteményében már megjelent. Eglyelőre átadtuk a Kisz. társaság újabb gyűjteményébe.

8221. Sz. Györgyvölgye. G. I. A Halas városi okmányi kevéssé közérdeku; a családi levéltárban becses ereklye lesz. Vajjon a „Hajnali ének” igazán Csokonai műve-e? erre nézve hiteltelesebb bizonyítást szeretnénk.

8222. Kornis Boldizsarné. Prózaí elbeszélése a történetnek. A verselési technika s általában a költői feldolgozás igen gyarló.

8223. Pécs. Dr. M. L. Az egyik kép még munkában van. Azonnal küldjük. 8224. Árva Jolan. Nagyon is „szenge” 8225. Baja. Cz. F. Az újabb adatokat köszönettel vettük. 8226. Sz. Fehérvár. Zs. E. A szives meghívásnak részünkről is meg akarunk felelni. Addig is szives köszönetet mondunk.

Nyilt tér.*

Kérem. Alóirt egész tisztelettel szólitom fel mindazokat, kik esetleg az 1735-diki Pero-féle zendülésre vonatkozó eredeti adatokkal bírnak, sziveskedjenek azokat velem is közölni, vagy legalább tartalmukról értesíteni rövid kivonatban.

E kéresemet különösen a megyék és városok t. levéltárnokaihoz intézem, kik e tekintetben legtöbb becses adattal rendelkezhetnek.

Minden a Pero féle zendülésre vonatkozó adatot vagy értesítést e becses lapok útján is nagy köszönettel fogadok, miután épen az említett zendülés részletes kidolgozásával foglalkozodom.

A hozzám küldött eredeti okmányokat legkésőbb 12 nap alatt pontosan visszaszolgáltatom, a másolatokat díjatt pedig kész örömmel megtérítem. Kolozsvárt, april 10-kén 1866.

K. Papp Miklós, (Schilling-ház közep-utca).

Nyilt köszönet. Teintetes Jakab Sándor urnak, Biharmegye levéltárnokának N.-Váradon. Azon lekötelező készségért, melyel T. Uraságod Biharmegye levéltárából a Pero-féle mozgalomra vonatkozó adatokat velem megismer tetni szives volt, s ez által nemcsak nekem, de egyenesen hazai történetünknek is fontos szolgálatot tett, — fogadja ezennel leghálásabb köszönetem nyilvánítását. Vajha további kutatásaimat is oly fényes eredmény jutalmazná, mint ns. Biharmegye nagybecsü levéltárában! Kolozsvárt, aprilis 20-kán 1866.

K. Papp Miklós.

* E rovataban közölt cikkekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

TARTALOM.

Beszédes József (arckép). — Egy könyv olvasása közben. A magyarországi legújabb részvételi fölfelezések (vége). — Az erdélyi szászok (képpel). — Spielberg vára (képpel). — A hajdu-bösszörményiek áldozatkészsége (képpel). — A fák dietkora (vége). — Képek az állatvilágból. — Egy falusi malom az alföldön. — Egyveleg. — Tarház. — Vörösmarty Mihály szobrának. — Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, Sakkjáték. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Nyilt tér. — Heti-naptár.

tott gyűjtés eredménye. Lengyel Imre által 34 ft. 65 kr. — Kassáról többen dr. Ferenczy József lelkész által 23 ft. 40 kr. — Kunágotáról Mészáros Károly és neje 3 ft. — Békésről a malomvégi olvasó-társaság 6 ft.; ugyanonnan az ibrányí tizedbeli olvasó-társaság, Gondai László által 4 ft. — Bátorfáról a ref. egyházközség Csuri György lelkész által 2 ft.

Összesen 73 ft. 5 kr. Az eddigi I.—XI. közlésekkel együtt begyült összesen 1040 ft. 31 kr., 2 db. cs. arany, 3 db. kétforintos tallér, 1 db. egyftos és 4 db. ezüst huszas.

(Az egyes adakozók: H. Bösszörményben: Lengyel Imre 1 ft., Ráky Béla 1 ft., Kálmán György 1 ft., Fazokas Gábor 1 ft., Botos Ferencz 1 ft., Kövér Gábor 1 ft., Saffrány Lajos 1 ft., Fuchs Alajos 1 ft., Lengyel János 1 ft., Kozma Sándor 50 ft., Szatmári István 50 kr., Simándi Sándor 1 ft., János Lajos 50 kr., Katona Zsiga 1 ft., Zambó Lajos 1 ft., Róvid Sándor 1 ft., Zambó János 1 ft., Zambó Kis Mihály 1 ft., Magi János 50 kr., Egy valaki 30 kr., Valaki 30 kr., Egyvalaki 15 kr., Vilmányi Sára 50 kr., Oláh Sándor 20 kr., Egyvalaki 10 kr., Uronyi Péter 50 kr., Nagy Gábor 20 kr., Karap Imre 50 kr., Csicsa Sándor 50 kr., Varga István 30 kr., Sovágó Gábor 1 ft., Gyórfi Imre 50 kr., Fábán Antal 1 ft., Csicsa József 40 kr., Egyvalaki 50 kr., Valaki 20 kr., Farkas Sándor 50 kr., Szilágyi Sándor 20 kr., Fülöp György 20 kr., Hadházi Péter 50 kr., Nagy László 30 kr., Egyvalaki 20 kr., Lányi Márton 1 ft., Egyvalaki 10 kr., Koranyi Imre 50 kr., Erdős Antal 1 ft., Kiss István 30 kr., Molnár 10 kr., Pápai Imre 1 ft., Benedek Lajos 1 ft., 20 kr., N. N. 80 kr., Kerökes László 50 kr., Máthé Albert 30 kr., Egyvalaki 10 kr., Somosi András 20 kr., Veszprémi Gáspár 50 kr., Silye Gábor 1 ft., Gál Sándor 50 kr. Összesen 34 ft. 65 kr. — Kassán: Dr. Ferenczy József ev. ref. Lék 2 ft., Tonka Mór 1 ft., Pranse Dobby Klára 50 kr., Munkácsi József 50 kr., Vajda Pálné 20 kr., Papi Balogh Péter 1 ft., Fleischer Gusztáv 1 ft., Patay Sámuelné 50 kr., Koczányi Lajosné 50 kr., Csorba Károly 2 ft., Juhász Mihály 50 kr., Benkó Rezső 1 ft., Haydu Dániel 1 ft., Bakos János 50 kr., Dési Mihályné 50 kr., Janka Károlyné 50 kr., Papp Sándorné 50 kr., Meskó Maurer Viktória 50 kr., Borbély Sándor 50 kr., Meskó Sándor 1 ft., Tóth János 20 kr., Csorba József 1 ft., Szathmáry Miklós 1 ft., Jakabfalvy Ferencz 50 kr., Szentlélek Antalné 1 ft., Kiklós Ferencz 20 kr., Kassai Csizmadia Czéh 50 kr., Konez János 50 kr., Szilcz Istvánné 1 ft., Legány Sámuelné 25 kr., Bosnyák György 10 kr., Kunsch Gábor 25 kr., Siebert Sámuel 50 kr., Gábori Ferencz 30 kr., Fekete István 40 kr. Összesen 23 ft. 40 kr.)

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldetett:

A bukaresti ref. templom fölépítésére: Kassáról többen dr. Ferenczy József lelkész által 22 ft. 40 kr. — Békésről a malomvégi olvasó-társaság Gondai László által 5 ft.

Az erdélyi mezősgéi szükölködők számára: Barcsról (Somogy) Zuna Ferenczné és Kriszt Sándorné gyűjtésének eredménye 18 ft. 90 kr.

A csallóközi szükölködők számára: Barcsról (Somogy) Zuna Ferenczné és Kriszt Sándorné gyűjtésének eredménye 19 ft.

Az egyes adakozók: Kassán: Dr. Ferenczy József ev. ref. Lékész 2 ft., Prause Dobby Klára 50 kr., Munkácsi József 50 kr., Vajda Pálné 20 kr., Papi Balogh Péter 2 ft., Fleischer Gusztáv 1 ft., Patay Sámuelné 50 kr., Koczányi Lajosné 50 kr., Csorba Károly 1 ft., Juhász Mihály 50 kr., Benkó Rezső 1 ft., Haydu Dániel 1 ft., Bakos János 50 kr., Dési Mihályné 50 kr., Janka Károlyné 50 kr., Papp Sándorné 50 kr., Meskó Maurer Viktória 50 kr., Borbély Sándor 50 kr., Meskó Sándor 1 ft., Kassai ev. ref. egyház 2 ft., Tóth János 20 kr., Csorba József 20 kr., Szatmáry Miklós 1 ft., Jakabfalvy Ferencz 50 kr., Szentlélek Antalné 1 ft., Miklós Ferencz 20 kr., Kassai Csizmadia-czéh 50 kr., Konez János 50 kr., Szilcz Istvánné 50 kr., Legány Sámuelné 25 kr., Bosnyák György 10 kr., Kunsch Gábor 25 kr., Siebert Sámuel 50 kr., Összesen 22 ft. 40 kr. — Barcsan: Kriszt Sándorné 2 ft., Zuna Ferenczné 2 ft., Hobék Augustus 2 ft., Dörner S. 50 kr., Kremzír Károly 4 ft., Láyér István 1 ft., Dr. Grünbaum 2 ft., Herzog 1 ft., Neumann József 50 kr., Korczinek Amalia 50 kr., Prusek Ferencz 1 ft., Egyvalaki 5 ft., Wilhelm Fridrik 1 ft., Landbauer Juliánna 1 ft., Popovicski György 1 ft., Bukaritsa János 1 ft., Nöthig József 2 ft., Sándly Mihály 50 kr., Ungmicsent Anna 1 ft., Egyvalaki 1 ft., Payer Andor 1 ft., Ádám Gábor 50 kr., Linsky 1 ft., Knotz 50 kr., Takáts 20 kr., N. N., Németh Andor 30 kr., Harant Ph. 1 ft., Bitomski Imre 50 kr., Vágó Gondó 50 kr., Ablian Zsófia 20 kr., Egyvalaki 20 kr., Buda Ferencz 1 ft., Jancsics Antal 1 ft. Összesen 37 ft. 90 kr.

HETI-NAPTÁR.

Table with 4 columns: Day, Catholicus, Protestantus, and other religious observances for April and May.

A PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET

ez idén

különös díjleszállítások mellett köt jég-biztosításokat.

1637 (1)

Hogy az uralgó pénzhány mellett a t. termelőkre nézve lehetőleg megkönnyítsék a biztosítás igénybevétele: váltóval eszkozlendő díjlesztés mellett is nyujtatik biztosítás, mi iránt az ügynökök minden időben szolgálnak felvilágosítással.

Ugyan csak a PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET legolcsóbb díjak számítása mellett biztosítást nyujt

- a) tűzkárok ellen, épületekre s bennük találtató készletekre, gépekre, szerelvényekre és eszközökre nézve; árukészletekre és butorokra nézve, mikre a helyiség minéműségének megfelelő olcsóbb díj számittatik, mint magára az épületre; szénára s mezei természetnyekre, akár szabad ég alatt álljanak azok asztagokban, kazlakban vagy boglyákban, akár pedig földel alatt; mindennemű állatokra; házbérbeni veszteségekre nézve, mik valamely épület leégése folytán keletkezhetnek.
- b) Gyárak és mindennemű ipartüzetlek gőzkazánjainak szétrobbanása folytán támadható károk ellen.
- c) A világításul szolgáló légszesz fölrobbanása által épületekben, vagy ingó javakban történhető károk ellen.
- Több evre eszkozlendő tűzbiztosítások kiváló előnyös föltételek mellett kötetnek meg.
- d) Vizen vagy szárazon szállított javakat érhető elemi károk ellen.
- e) Függő tükrök és kirakatokban levő tükrüvegek törése ellen.

WALSER FERENCZ harangöntő,

kerepesi-ut és nagykereszt-utca szögletén

PESTEN,

ajánlja magát

a t. cz. közönség és érdemes községeknek tetszés szerinti nagyságu s tiszta egész összhangzatu

harangok

valamint a legujabb szerkezettü

tüzi-fecskendők készítésére. A fakalap v. a régbib szerkeszeorfi kona.

Az én találmányom módja szerint megújított és a magas kormány által szabadalmazott öntött-vaskalappal ellátott harangok a legnagyobb előnyt nyujtják, mert koronájuk, azaz kalapjuk fordítható, és így a harang nyelveinek felütési helyét megváltoztathatván, a harang megrepedése lehetetlen s legnagyobb tartósságu biztosittatik, azonkívül az ujonnan szerkesztett és szabadalmazott surlódáment persely által, mely igen könnyen fordul, a harangozás is igen kevés erőt igényel; továbbá a torony szilárdságát sem rongálja, mert könnyű forgása által a harangul tökéletesen kilódítani lehet, mely által a hang is egészen kitölkéletesen kilódítani lehet, mely által a hang is egészen kitölkéletesen kilódítani lehet, mely által a hang is egészen kitölkéletesen kilódítani lehet, mely által a hang is egészen kitölkéletesen kilódítani lehet.

1566 (2-12)

Legujabb találmány! Varázs-fényképek.

- Meglepő és érdekes mulatság.
- 1 kettős boríték 6 kép tartalommal 60 kr.
 - Nagyítóüvegek (Mikroskope) 6 ft.
 - Nagyobbszerü mikroskopek 10 ft. és feljebb.
 - Legujabb szerkezettü vámsuly-levdímérleg 1 ft.
 - Magnesium-sodrony (1 láb) 10 kr.
 - Finom szemüvegek, aczél és szaru fogláványnyal 1 ft., 1 ft. 50 kr., 2 ft.
 - szemüvegek ezüst fogláványnyal 3 ft., legerősebbek 5 ft.
 - ezüst szemüvegek foglávány nélkül 3 ft.
 - arany szemüvegek könnyü fogláványnyal 6 ft.
 - Rococoos (Pince-nez) kauszuk fogláványnyal 1 ft.—1 ft. 50 kr.
 - Rococoos " békateknő fogláványnyal 3—5 ft.
 - Rococoos " aczél fogláványnyal 1 ft. 50 kr., 3 ft.
 - Rococoos " ezüst fogláványnyal 3 ft. 50 kr., 5 ft.

Színházi látócsö, egészen tiszta színvövő (achromatisch) üvegekkel különféle fogláványnyal 5 ft. 30 ftig.

Kettős tábori látócsö (Binocles) 16 ft. 40 ftig.

Finom távesök 5 ft. 30 ftig.

Ércz és kénésó légmérök (Barometers), hőmérök (Thermometers), idómérök (Metronomen), rajzoló-eszközök, kéz-üvegek (Loupen), bor-, must-, eczet- és pálinkafókmérök, steroskopek sat., a legújtanysob árakért kaphatok s ajánlattanak

CALDERONI és TÁRSA

látószerszék által Pesten, a váci-utczában.

Kijavítások a leggyorsabban s legjobban eszkozlötnek.

Öszerü színházi látócsök és távesök illendő felütés mellett ujjakkal becserlötnek. 1544 (7-10)

Levélbeli megrendelésekre a legnyabb gond fordittatik.

Titkos BETEGSÉGEK,

ujjonnan keletkezettek

8 nap alatt minőségre nézve 48 óra alatt meggyógyittanak

dr. Fux J.

28 év óta fenálló rendelési intézetében, anélkül, hogy a beteg foglaltatosságában háborgattatnék.

Rendel: d. u. 1-4 óráig.

Tiszteletdíjjal ellátott levelek a leggyorsabban eszkozlötnek.

Lakása: Király-utca, 24. sz. a. 1-6 emelet. 1611 (10-12)

Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágakövet, gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, ásványokat vesz és cserél a legmagasb áron. 1609 (4-0)

Régiségek és természetiek irodája.

Dorottya-utca 11-ik sz. a. Pesten, a Lloydnak átellenében,

hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötőköl a legolcsóbb áron, ugyanintén egy nagy raktár ásványok, lepkek, bogarak, madarborók, tojasok, üvegsemekek is található.

R. GARRETT & SONS

jobbitott 1604 (2-4)

mezőgazdasági gépei

mérsékelt árakért megrendelhetők

fűgynök KOTZÓ PÁL polgári mérnök által

Pest, váczlut 39-dik sz. alatt.

Jólrendezett raktár. Képes katalogusok bérmentve.

Fristöltésü keserüviz a budai Rákóczi-ásvány-keserüsó-forrásból.

Kapható Buda-Pest minden fűszerkereskedésében s a nagyobb tartományi városokban.

Ezen budai Rákóczi-ásvány-keserüviz, mely a kir. magyar orvosi egyetem mütermében pontosan megvizsgáltatván, egy bécsi font (32 lat = 7680 szemer) viz 370,773 szemer szilárd alkatrészeket tartalmaz, mely közt 154,270 szemer kénasavas magnesia találtatik, hogy ha tehát a kénasavas magnesia tömege jegeresített állapotban számítva kinymatik, akkor egy bécsi font viznek tartalma 316,259, azaz 1/4 lat 16 szemer jegeresített kénasavas magnesia (keserüsó). — Összehasonlítván tehát ezen vizet, annak szagadag tartalmát tekintve, — az országban eddig ismert s a kereskedésbe hozott hasonló ásványvizekkel, — mindenesetre a budai Rákóczi-viz a legerősb ásványvizek közt tartozik, s a betegségek mindazon nemében használható, melyekben a pillnai, saidschüezi s minden más egyéb hasonló ásványvizek hathatósan bizonyultak be, azon különbséggel, hogy a budai Rákóczi-forrásból fölkümulhatlan szagadag tartalmánál fogva sokkal kevesebb adag kívántatik a gyógyásiker előidézésére.

Losser Péter,
a budai Rákóczi-keserüforrás tulajdonosa
Pesten, Erzsébet-tér 1. sz. a.

1626 (1-5)

Császárfürdő Budán

a folyó évi nyári időnyre már teljesen felszerelott és megnyittatott. — A Buda Császárfürdő gyögyereje a tapasztalás által igazolt fényes eredményeket mutat: az emésztési szervek s függelékeinek bántalmainál, gyomor, bélhuzam, máj- és lépajknál, — aranyér, közsvény és a csuzok mindenféle nemeinél, — idegbántalmaknál — s a legkülönfélebb bőrbetegségeknek, hólyag- és vesebántalmaknál — s a fertőzési kórok utáni eróhanynyatás és kimerülésnél, ugyszintén a görvelykör, vérzegényység és a test általános taplálási zavaránál, — a női betegségek közül a méh- és függelékek bántalmainál, különösen méhtömülés és kellemetlen szövödményeinél e felett görcsök és méhszényi zsabaknál. Továbbá a lobos bántalmak után visszamaradott kortermények elosztása vagy ezek által feltételezett izomszregorodások és izmervekek eltávolításánál stb.

Ezen gyögyfürdő századokon át hathatósan tapasztalt 11 ásványforrású használtának, mint: kád-, kő- és törökfürdők, különösen pedig mint természetes gőzfürdő, továbbá ásványzappal, malátával, tengeri sóval és borgerjellel (Weinlof) a belégzési teremekben (Inhalations-Halle) az ásványviz gőze, gőze, légsóé és némely tüdőbajokban; a fedett női és férfuszoda 22° R. átlagos tiszta ásványvizrel és hideg zuhanyokkal; a legjobb úszómesterekkel az úszni tanulóknak számára, a gyögyfürdő 48° R. ásványvizén kívül mindennemű ez évi töltésü ásványvizet, úde, savó és tej szolgáltatnak.

A fürdők minden nemére bérlet nyittatott, mely az uszadék használatánál és a Margitszigeti átkelésre igen mérsékelt áru. A Császárfürdő pesti pénztáránál, u. m. a régi színházban, a „Magyar király“ vendégfogadó oldalán, a Dák-téren a Gyertyánfűházban, és a n. Múzeum átírásában Skoda F. dohánytöredéjénél állnak a társasokkik, a hol jegyet egyes fürdőkre vagy bérletet is kioshasználatul válthatni és Pestre a házhoz szállítandó ásványvíz-fürdöket 2 ft. 50 krajával megrendelhetni.

A Császárfürdő rendelés orvosa, Dr. Patrúbyán Gergely a fürdőben 11/2. szám alatt lakik, közönséges értekezési és rendelés idő reggeli 8—10 óra közt.

Rígó nemzeti zenetársulata a nagy gyögyudvarban és a dunaparti igen tágas és árnyékos sétányán szorgalmasan és avatottan működni fog.

Lakbérleti megrendeléseket teljesít, levél útján is elfogad

A fürdői igazgatóság.

1603 (2-3)

Cs. kir. osztrák szabad. első amerikai és angolországi szabadalmazott

Anatherin-szájviz

POPP J. G.

gyakorlott fogorvostól

Bécsben, ezeltű Tuchlauben 557. sz., most Stadt, Bognergasse 6. szám alatt, a takarékpénztár átellenében.

Ára 1 forint 40 kr.

1525 (2-6)

Miután ezen szájviz 15 év fennállása óta a fogakra és a szájrészekre nézve egyike a legkitűnőbb fenntartószerszéknek bizonyult be, a magas és a legfőbb rangu orvások, valamint a nagyon tisztelt közönség 4 tal is mint toltette-czik használtatik, nevezetesen pedig a nagyrebusult előkelő orvosi egyéniségek részéről számos bizonyítványokkal igazoltatik, minden további felidéséssel egészen felhagyok.

NÖVENYI-FOGPOR, Popp J. G.-től. Ára 1 ft. 62 kr. o. é.

Cs. kir. kizár. szab. ANATHERIN-FOGPASTA. Ára 1 ft. 22 kr. o. é.

FOG-ÖN „Dentoid“. Ára 2 ft. 10 kr. o. é.

PESTEN: Török József gyögyész. király-utca 7. sz., Unschuld Ede, Bahitsky Al. váci-utca, Scholz gyögyész. „a szent háromsághoz“, Molnár ezeltű Laykauf testvérek nagykeresek., Luff illatszárás, Thallmayer és Társa, Kindl és Fröhvirth Lipótváros. — **BUDÁN:** udvari gyögyészertár, Ráth gyögyész. Tabán. — Továbbá

Almás: Beck Mór. Alsó-Kubin: Tiroler Gábor. Arad: Probst J. P., Szarka gyögyész. Tones és Freyberger. Ar-Maróth: Pfeifer J. Besztercebánya: Esert A., Novák Th. F., Gollner gyögyész. Puschmann Fr. Baja: Michitsch és Herzog Ig., Herzfeld W. és fia. B-Csaba: Laczay J. gyögyész. B-Gyarmath: Sipler testvérek. Beszterce (Erdély): Dietrich és Fleischer. Balazsfalva: Kovrig Th. Broos: Leonhard gyögyész. Valentovics Quir. Bellovár: Klebovics gyögyész. Bonyhad: Kramolin gyögyész. Bégrad: Sekulic gyögyész. Bözörmény: Lányi M. Broos (Zimony mellett): Biald D. Angelo. Brassó: Johann G. fia. Fabik gyögyész. Jekelius gyögyész. Csongrad: Grossmann J. Csaktornya: Kárász A. Csakova: Wojnowits D. B. Csacza: Eichenwald M. Debrecen: Beszler gyögyész. Csanak J., Boros Fr. gyögyész. Dees: Kremer Sámuel. Déva: Büchler A. Esztergom: Szerentsz M., Bierbrauer József. Erzsébetváros: Schmidt A. Eperjes: Zsembery Ignác. Eger: Irgalmasok gyögyészertára, Weszely gyögyész. Eszék: Horning gyögyész. Kalliwoda, Turner E. S. fia. Carjovits gyögyész. Ersekújvár: Fogd. Novák gyögyész. Fegyelháza: Hoffer gyögyész. Fürstenfeld: Feyel F. gyögyész. Fehértom (Bánáiban): Boschitz, Harlachner G. A. Gilna: Haulik G. gyögyész. Gyöngyös: Kern gyögyész. Kocianovich gyögyész. Gyula: Winkler F. E. gyögyész. Onley gyögyész. Győr: Kindermann, Unschuld. Hatzfeld: Schurr J., Telbisz. Hőgyész: Rausz Gyögyész. Popper K. E. Halas: Novák R. J. gyögyész. H.-M.-Vásárhely: Waagner K. gyögyész. Iglo: Tirschner Gusztáv gyögyész. Ipolyvágy: Sartorius gyögyész. Jászberény: Uitz gyögyész. J.-Arokszállás: Major gyögyész. Jolsva: Maleter A. gyögyész. Jaska: Ody K. gyögyész. Kalocsa: Beer B. Lipót. Kapósvár: Kohn J., Kegl gyögyész. Karansebes: Stoisevits. Károly-Fehérvár: Russ János, Wagner J. könyvtáros, Sándor gyögyész. Károlyváros: Meder gyögyész. Benich. Kassa: Eschwig, Quirfeld, Imry. Késmark: Gemelich gyögyész. Keskemet: Machleid gyögyész. Keszthely: Singer M. Kaproncza: Werth gyögyész. Kronos. Kroszt. Eszter J. Károly. Kolozsvár: Wolf J., Klauz gyögyész. Karva J. Komárom: Cziger és fia, Belloni. Kis-Marton: Kodlányi J. Kőszeg: Küttel gyögyész. Stulca Fr. gyögyész. Lengyelkötő: Simon J. és fia. Lőcs: Hermann S. G. Bartsch. Losoncz: Bódy J. E. Geduly A. gyögyész. Lugos: Schiessler. Kronetter F. gyögyész. Léva: Bolemann E. gyögyész. Magyar-Ovár: Czech Makó: Pocsokfy, Weil M. Malacka: Kobrig gyögyész. Marosvásárhely: Fogari D. Bucher. Mediasch: Fölberth gyögyész. Miskolc: Baszormány gyögyész. Szabó gyögyész. Spuller. Mitrovicz: Zeisberger gyögyész. Mohács: Kegl Andr., Auber. Munkács: Tóth Károly. Mór: Bogná A. gyögyész. Marm.-Szigeth: Kibling Pál. Magyar-Brod: Nowák Nagyvárad: Huella M., Jankay J., Knorr Fer. N.-Beeskerek: Kellner gyögyész. Haidegger, Krishaber, Deutsch Netti, Pyra. N.-Kauzsa: Feselhofer József, Welisch Rosenfeld A., Braun. N.-Szt.-Miklós: Napholez gyögyész. Nagy-Károly: Jelinek gyögyész. Lang A. F. gyögyész. Nyiregyháza: Reich és Pavkovics. Oravice: Schnabel J. Urosahaza: Szekani Ist. O-Zolyom: Szalay L. gyögyész. Paks: Florián János. Pancsova: Graf gyögyész. Nikollits és unokácsesce. Pápa: Tschepen G. Pozsega: Balog Lajos. Pozsony: Irgalmasok gyögyészertára, Weinstabl D. Schneberger gyögyész. Pisztori gyögyész. Groszmann. Petrlna: Chatek és társa. Pétervásiar: Anselmi A. gyögyész. Oronics Antal. Putnok: Szepessy Péter. Zsolnay Z. Vilmos. Gábor J. gyögyész. Beszta: Brada Ed. Rozsnyó: Feyman A. Rimasombat: Hamillar H. Kretschmar M. C. Rószhegy: Kuffler B. Ruma: Bogdanovich János, Milutinovich. Sasli: Miz A. Segesvár: Misselbacher J. B. fia és Deutsch, Demján D. Selmece: Dimark J. E. Sikkó: Deutsch M., Nyers Sándor gyögyész. Sissek: Wakenreiter, Bulcsig és társa, Dietrich. Szombathely: Pachhofer, Pilseg, Rudolf A. gyögyész. Sz.-Fehérvár: Braun gyögyész. Legmane, Ohlalt J. G. Sz.-Régén: Traugott és Wachner. Szatmar: Weisz János. Szeged: Kovács M. gyögyész. Szigetvár: Barwarth C. Szolnok: Scheffik Istv. gyögyész. Sz.-Miklós: Mikó M. Szarvas: Neustadl L., Deutsch A. Sz.-Uvárhely: Beczasi Im. Somlyó: Társa R. Ign. S.-A.-Ujhely: Reichard B. Szabod: Zöhner, Müller gyögyész, Steiner A. Szabadka: Milko S. Hidég Tib. Sopron: Rupprecht gyögyész., Pachhofer, Eder gyögyész., Voga gyögyész. Temesvár: Roth László gyögyész., Jahner gyögyész., Kraut kereskedő, Schlager K., Rauch, Becher gyögyész. Tokaj: Kröczér A. gyögyész. Torda: Wolf J. gyögyész. Tata: Niertriff Fr. gyögyész. Trencsen: Kulka István, Simon A. gyögyész. Tittel: Georgievits Th. és társa. Ungvár: Polak Th. Uj-Verbasz: Singer H. és társa. Ujvidék: Schreiber J., Grossinger gyögyész. Uj-Guradka: Dieners D. gyögyész. Vasárhely: Neherer. Verceze: Demotrovich J. A. Vukovar: Stanits Theodor, Kirebaum M. gyögyész. Varsad: Halter gyögyész. Versetz: Gust M., Berger testv. Herzog gyögyész. Veszprém: Meyer és Tharakan, Guthard Theodor. Zala-Egerszeg: Handler Istv., Stern S. Zenta: Farivodje J. Zilah: Weisz gyögyész. Zombor: Povits, Heidlhofer R. Zalatna: Mogy G. A. Zagrab: Mihic Grat. gyögyész. Jakics A., Horacek gyögyész., Popolus gyögyész. Zimony: Ivanovits J. A. uraknál.

Karlsbadi természetes ásványvizek szállítása.

A karlsbadi ásványviznek nem ritkán a esodlatosságig határos gyögyereje sokkal ismereteseb, hogsem annak további magasztalása szükségessé válnék. Ez több éveszadonati tapasztalások igazolványa és megtörtént dolog. Hogy ezen ásványviz, mely betegségek esteiben használandó, — az egy dr. M. annál által szerkesztett külön füzetben részletesen ismertette van, mely kívánatra mindenkinek ingyért és bérmentesen küldetik meg. — Karlsbad minden forrásvizet szállítatók, de különösen a mühlbrunn mérvben szállítatott bügyforrás (Sprudel) egész s fél palaezokban a leggyögyözöbb ásványvizet szállítatnak. Minden megrendelés ásványvizre, bügyforrásra, bügyözözzáppan s bügyözöszelékre a nagyobb városok raktáránál, valamint külön Karlsbadban (Csehország) és Bécsben (Maximilianstrasse Nr. 5) a legpontosabban eszkozlötnek.

1596 (2-6)

Az első magyar SELYEM- ÉS NEMEZ-KALAP GYÁRI-RAKTÁRÁBÓL

Skrivan Venczel PESTEN.

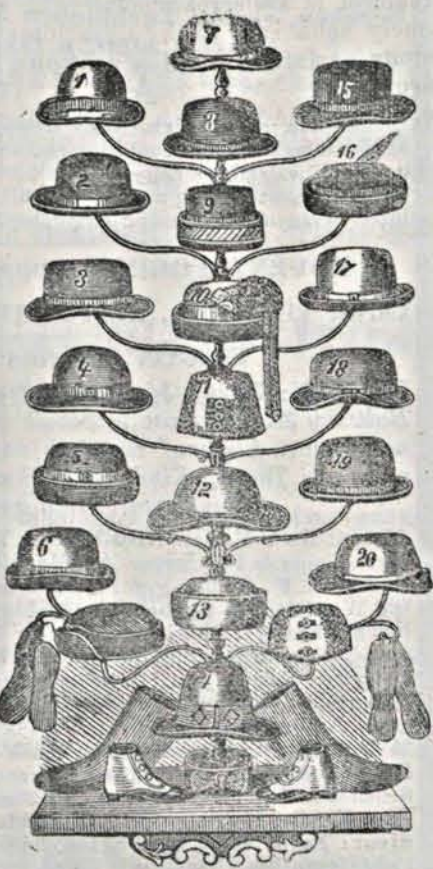
Főraktár: kigyó-tér. Gyári helyiség: stáció-utca 34. szám alatt.

Nagy választék raktár, mindenemü selyem- és nemezkalapból, urak, ur- bolygók és gyermek kalapok számára, saját és külföldi gyártmányok, kelme-vadász-kalapok, hazi- és vadászpapok, kucsmák, nyakkendők, uti-nemez-topánkák, ugy- szinte nemez-czipők börtáppal, papu- csok és egészségi nemeztopánkák.

Az összes formák az alanti számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeléseknél a mel- lette álló számok pontos kitétele mellett, még a kalapok árát, színeit és a fejnagyságot meg- jegyezni kérik.

Kalapok, festés, tisztítás vagy divatosít- ás végett a legnagyobb készséggel elfo- gadtatnak és gyorsan elkészítnek.

1. szám legújabb forma, egész kemény, fe- kete vagy szürke színben 3, 4-5 ftig.
2. " széles karimával, egészen lágy, fe- kete vagy szürke színű 3, 4-5 ftig, kemény, fekete vagy szürke színben 2 ft. 50 kr., 3-5 ftig.
3. " egész kemény vagy szürke színben 2 ft. 50 kr., 3-5 ftig.
4. " félkemény vagy szürke színben se- lyemmel beléve 2 ft. 50 kr., 3-4 ft. 50 kr., selyem- és bársonnyal ke- ritve 4 ft. 50 kr.-5 ftig, legfinomabb 6 ft., nem bekerítve 2 ft. 50 kr., 3-4 ftig.
5. " félkemény vagy egész lágy, fekete és szürke színben 3 ft. 50 kr., 4-5 ftig.
6. " félkemény vagy egész lágy, fekete és szürke színben 3 ft. 50 kr., 4-5 ftig.
7. " félkemény vagy egész lágy 2 ft. 50 kr. egész 3-4 ft. 50 krig.
8. " félkemény vagy egész lágy 3-5 ftig.
9. " Inaskalpag fekete kemény 3, 4, 5, 6 ft.

10. szám kocsiakalpak csak feketén és kemény 2 ft. 50 kr., 3-6 ftig.
11. " Kucsma 2 ft. 50 kr., nóm Astrakán 5 ft., Perian 5, 6-8 ftig.
12. " Kalapok tiszt papok számára egy- szerű 4-5 ftig, selyem-nemezöl finom 5-6 ft.
13. " Egész lágy, fekete 3, 3 ft. 50 kr., 4 ftig, szürke 2 ft. 50 kr., 3-4 ftig, szürke 2 ft. 50 kr., 3-4 ftig, zöld 4 ft., barna 2 ft. 50 kr., 3 ft. 50 krig.
14. " Vadász-kalap kelméből szürke, zöld bekerítve egész lágy, stájerforma, finomul felcírázva 6 ft., szürke nemezöl 3, 4-5 ftig, zöld nemez- ből 3, 4-5 ftig.
15. " Selyem-kalap fekete kemény 3, 4-5 ft. 50 krig.
16. " Selyem-kalap fekete kemény 3, 4-5 ft. 50 krig.
17. " fekete és szürke félkemény, egész lágy 3, 4-5 ft.
18. " egész kemény, fekete csak 3, 4-5 ft.
19. " fekete félkemény, egész lágy 4-5 ft.
20. " Utazó forma, széles, lágy vagy fél- kemény, világ-szürke, sötét-zöld, vagy fekete 2 ft. 50 kr., 3-5 ft.

Gyermek-kalapok kaphatók, 4. számú egész kemény, fekete kockás szalaggal, vör- s, fekete vagy fehér 2 ft. 90 kr., 3 ft. 50 kr. 5. számú fekete vagy szürke, selyem vagy bársonnyal felkésítve 3 ftal, vékony sza- laggal 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft. 50 kr. 6. fe- kete vagy szürke 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft. Leg- kisebb gyermekek számára felálló karimával fekete vagy szürke 2 ft. 50 kr., 3 ft., szint- olyanok tiszta fehér 5-6 ftig.

Nagybani és darabonkinti eladás.

Előfizetési fölhívás

a legolcsóbb s legelterjedtebb gazdasági hetilapra

ezzen oxim alatt:

FALUSI GAZDA

FÖLDMIVELÉS, KERTIPAR ÉS GAZDASÁG

HETI KÖZLÖNYE,

több szakértő közreműködése mellett

szekosztí

Farkas Mihály.

Előfizetési föltételek:

- Egész évre (január—december) 4 ft.
- Félévre (január—június) 2 ft.
- Félévre (aprilis—szeptember) 2 ft.

Teljes számú példányok még folyvást kaphatók.

A „Falusi Gazda“ kiadóhivatala

(Pest, egyetem-utca 3. sz. a.)

Pesti biztosító-intézet

jégkárok ellen

mindennemű földtermékekre nézve biztosítást teljesít leg- jutányosabb föltételek mellett s a megállapított vesz- teség teljes megtérítésével

a pesti biztosító-intézet

pesti főügynöksége

1886 (3-3)

(József-tér 2-ik szám alatt, I. emelet).

Fris VETŐMAGVAK,

ugymint:

Lóhere, valódi francia és magyar luczerna.
Lóhere, stájer vörös.
Rósi here, fehér hollandi.
Vadóc (Raigras), angol, francia olasz, belöldi.
Rött esibehúr (Spörgel).
Baltaczim (Espaceit).
Cukor- és takarmány-czeklarepa.
Tarló-répa.
Bükköny, mohar, nyári- és őszl- repce.
Tavaszi-buza és rozs.
Pohanka.
Mézeli kocsacsin (Timoteusgras).
Burnóttá (Pimpinella).
Akaczi-magvak és más magfajok.
Marhasó és fragyaso.
Olaj-pogaca.
Szappangyökér, vagdalt és őrölt.
Gabona-zsajok és gyökények.
Gép-olaj.
Angol patent-kocsi- és gépkocis.
Fekete labföld viragokhoz.

Jó minőségben és jutá- nyos áron kaphatók:

Halbauer G. János
kereskedésben Pesten, király- utca 5. sz.
1498 (12-0)

Kitűnő 1561 (5-6)

Egri szőlővesszők!

vörös és fehér gyökeres, 100 db. 1 ft. o. é vörös és fehér sima, 100 db. 40 kr. o. é bármily mennyiségben kaphatók, és kész- pény beküldése vagy utánvétel mellett azon- nal bárhová elküldetnek.

SÍR ANTAL,
kereskedő és bortermesztőnél Egerben.

Valódi Veuve-Cliequot-Ponsardin

PEZSGÖBOR,

melynek raktára egyedül a kizárólag nálam létezik — ezután is a legkiválóbb minőségben másrészt azért nagyban és palackszámra kapható

MALVIEUX C. J. 1624 (1-4)
Pest, Dorottya-utca.

GRIMAULT és TARSA gyógyszereszek

vastartalmu china-szörpje

PÁRISBAN (Rue Richelieu 45). 1396 (19-32)

Ezen gyógyszer, tiszta, kellemes alakjában, egyesíti a gyógyfűzet kínésének két leghatalmasabb zsongító anyagait: a vas, mint vérünk alkotórészei, s a china, mint legerősebb zsongító szer, melyet egyáltalában ismerünk. Már az első kisüretre a fentebb érintett készítmény összedíltlása sikerülvén, az Párisban csakhamar ismeretessé lón, s a legjeleseb orvosok, mint: Arnat, Boyer, Trouseau, Pelpeau naponkint china-szörpöt, mint leghat- atosb gyógyszer rendelkezik a vérzegényesség ellen, s azon esetekben, hol a megdöbent s fogynaknak induló erők ismét felújításáról a testben, továbbá színtelenség, sápkő, gyomor s emésztési tehetlenség, a havi folyás rendtelensége, görvölly sat. esetéről van szó. A china-szörp előmozdítja az étvágyat s emésztést, erősíti egyáltalában a test alkot- részeit s mint igen hathatós, de semmi esetre bántalmazó gyógyszer a legjobban ajánl- ható. Ezenlétsítmény létezik továbbá még vastartalmu chinaor alakban is. — Ára 2 ft. A főraktár létezik **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Pest királyutca 7. sz. a.

SIGL G.

gépgyára s vasöntődjében Bécs, Alsergrund,

mindennemű gazdasági gépek, u. m.:

locomobile 4-16 lóerőre, gőz-eséplő-gépek, járgány, és eséplőgépek, vetőgépek, tisztító- és őrölmalmok, szénagereblék, boronák, szecska- vágó-, daráló- s kaszáló-gépek, fa- és deszka-fűrészek, kukorica- morzsolók sat. a legnagyobb s legdúsabb választékban folytonosan készen kaphatók.

Illusztrált árszabályok kívánatra bérmentesítve küldetnek. A gépek szállradsága és tartósságáért, valamint működési képességükért jótállás biztosítottatik.

1859 (6-12)

RÖCK ISTVÁN GÉPGYÁRA

Pesten, soroksári-ut 20. szám alatt,

ajánlja ugynevezett „Röck-féle“ ismét gyakorlatilag javított eséplőgépeit, kerekállványon tisztítás- és zsákolással. Hozzá valószínűleg hordozható mozdonyt, a nélkül, hogy kerekéről le kellessen emelni. Van továbbá Hensman-féle eséplő, kovacsolt rácozott vaslatu dobbal, mely soha sem török; ugyszinte amerikai (özvekes) nagy munkaképességgel, hozzá erőfokozott mozdony, szinte tisztító s zsákoló rosta, mely minden eséplő mellett használható. — mind ez leszállított áron.

Tökéletesen felszerelt őrölmalmok, gőz-, szél-, viz- és lóerőre, finom őrléshez való hengerrel, részletei is külön-külön, állványok, kövek, a vasrészek suly szerint.

Mindenféle sajtók, u. m. desztó, keményítő, bor, olaj, nyomdai kézi és gyors, valamint gön- gyölő-sajtók, végre burgonya-, zab-, malatazúró és spodiumtörők.

Álló, fékvő vagy hordozható minden nagyságu gőzgépekre érkező megrendelések egész kész- séggel teljesíttetnek.

Elősorolt gépek nagyobbára készen kaphatók.

Gazdasági gépek a legnagyobb választékban elismert jeleségű Howard-féle ekék 1-ső számú 15 ft., 2-dik 13 ft., 3-dik 12 ft., 4-dik 11 ft-ért, acél szántóval 1 ftal feljebb.

Rögtörők, boronák, irtókák, töltőgőz és kapáló ekék, rétyaluk, szénagyűjtők, morzsolók, répavágók, mindennemű szecsokavágók és szörva-vető gépek 12' 3 soros repce- és kukorica-vetésre, mind a legújanyosabb áron.

Mint eddigéig, ugy ez évben is a közeledő tavaszkor szándékom vidékre szakértőket kiküldeni, kik a tölem vásárolt eséplőket megvizsgálva, szükség esetében kijavítandják. Hogy tehát a tisztelt gazda- község költségével tul ne terheltessek, felkérem ezenel, miszerint a szükségelt javításról legfeljebb jövő april hó 15-ig okvetetlen értesíteni sziveskedjenek, a gépek megvizsgálásával, esetleg kijavításával azonban csak azon egyént bízzák meg, ki tölem 1866-ki igazolványt gyári pecséttel ellátva képes elő- mutatni, mivel az előbbiek érvényenélküliek.

Pesten, márczius hóban 1866.

RÖCK ISTVÁN,
gyár-tulajdonos.
1552 (5-6)

Zum Anbau

empfehlen 1557 (5-6)

rother, brabantier und steirischer Klee,
echt französischer Luzern-Klee,
weisser Klee,
Espaceite,
Timothée,
engl., französ. und Ital. Raigras,
Honigras,
sowie alle andern Klee-Grassamen-
Mischungen;
amerikanischen Pferdezahnmais,
Kukuruz,
Acker- und Riesenpörgel,
Wicken,
Buchweizen,
gelbe, weisse, blaue Lupine,
engl. Turnippssamen,
Quedlinburger, Magdeburger Zuckerrüben-
samen,
diverse Futtererbkelnrüssensamen,
neuseeländer Sommerraps,
echt 1865 Rigaer und Pernerer Kron-Sae-
Leinsamen,
Pflanzenkartoffeln,
weissen und schwarzen Maulbeersamen,
Waldsamen,
alle Sorten Gemüsesamen.
Zugleich empfehlen unser Lager von:
echt engl. Portland-Cement,
echt engl. Stinkkohlentheer,
echt Peru-Guano
Knochenmehl,
Rapskuchen und Mehl,
echt belg. Wagenfette,
Wiener-Neustädter Binderspeck.
Brüder FRANKL in Prag,
Schillingergasse (Poric) 1074-II.,
Hotel „englischen Hof.“

PIRNITZER TESTVÉREK

penzváltó- és bizomány-üzlete Pesten, Dorottya-utca 10-ik szám alatt,

foglalkozik:

1. Mindennemű állam- és iparpapírok, sorsjegyek, föltéhermentesítési és elsőbbségi kötvények, záloglevelek, arany- s ezüstpénzmekek, bankjegyek és devisek bevásá- rásával s eladásával.
2. Magyar bank- és iparpapírok bevásárlásával s eladásával.
3. Mindennemű értékpapírokra kölcsönadással s az előlegzett összeg vagy egyszerre, vagy részletkint fizethető vissza.
4. Utalványok s hitellevelek kibocsátásával, Európa bármely váltópiacára, tetszés szerinti látra.
5. Lejárt szelvények és kötelevények beváltásával s kihúzott sorsjegyek leszámito- lásával.
6. Kisorsolható mindennemű értékpapírok megvizsgálásával.
7. Működési körünkbe vágó minden megbízások elvállalásával s azok elintézésével, a pesti, bécsi s kül börzék számára.

a legméltányosb föltételek alatt,

Ajánljuk továbbá értékpapírunk bevásárlását

részletfizetések mellett,

mint azok legkönnyebb beszerezhetési módját. — Az összegek, valamint a fizetési hatá- ridoék egészen a vevők tetszése szerint osztatnak fel, kisorsolható értékpapíroknál, az első részlet befizetésével a netaláni nyeresémny már a vevőnek azonnal s egyedül birto- kába esik.

Kamatkozó papírok azonban azon előnyt nyújtják, hogy a szelvények a vevő birto- kába mennek át, s így a beszedendő kamatok csaknem azonnal összeg-többletet, melyek az értékpapírok a napi árfolyam szerint magasban vásároltattak meg, egynsúlyozzák.

Hogy a t. ez. közönségnek bármilyen sorsjegyek beszerezhetése megkönnyítet- tessék, s hogy mindenkinek alkalom nyujtathassék, csekély havi részlet-fizetéssel saját választása szerint egyidejűleg legalább is 5 darab különemű sorsjegyeknek birtokába juthatni, alább következő összedíltlásokat rendeztünk:

4 1/2 ft. havonkint:	1 Windischgrätz-, Waldstein-, Como-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
6 " "	1 Salm-, Genois-, Windischgrätz-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
7 " "	1 1864-ki 50 fto, Pálffy-, Genois-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsj.
8 " "	1 4% triesti 50 fto, Como-, Pálffy-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
8 1/2 " "	1 1839. 50 fto, Salm-, Pálffy-, Windischgrätz-, Keglevich-sorsjegy.
9 " "	1 Eszterházy-, Clary-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
9 " "	1 4% gőzhajózási, budai, Waldstein-, Windischgrätz-, Rudolf-sorsj.
10 " "	1 1864-ki 100 fto, Pálffy-, Waldstein-, Windischgrätz-, Keglevich-sj.
11 1/2 " "	4 triesti 100 fto, Salm-, Genois-, Waldstein-, Rudolf-sorsjegy.
12 " "	1 hitel, 1864-iki 50 fto, Salm-, Waldstein-, Keglevich-sorsjegy.
14 " "	1 1860-iki 100 fto, 1864-iki 100 fto, Salm-, Genois-, Rudolf-sorsj.
16 " "	1 hitel, 1860-iki 100 fto, 1864-iki 50 fto, Salm-, Rudolf-sorsjegy.
18 " "	1 4% 1864-iki 250 fto, 1864-iki 150 fto, Clary-, Waldstein-, Keglevich-sj.
22 " "	1 hitel, 1860-iki 100 fto, 1864-iki 100 fto, 1839-iki 50 fto sorsj.
24 " "	1 1839-iki egész, Salm-, Waldstein-, Keglevich-, Rudolf-sorsjegy.
30 " "	5% 1860-iki 500 fto, 1864-iki 50 fto, Genois-, Clary-, Rudolf-sj.

Különösen előnyösök az általunk rendezett

társasjátékok 10 részesre,

melynél a részvevők mindegyike vagy 20 hó alatt havonkint, vagy 20 hó alatt 1/4 éven- kint részletben egyenlő oszletet fizet. Az első részlet lefizetése alkalmával a részvevők

mindenyikének részletfizetési levelek kézbesítetnek, melyen az illető 10 sorsjegy föl- jegyezve van, s a tagtársak mindegyike tizedrésze mind a 10 sorsjegyre játszik. Az utolsó részlet lefizetése alkalmával a részvevők mindegyikének egy eredeti sorsjegy szol- gáltatik ki. Ezen társasjátékok azon előnyvel kiadhatók, hogy hosszabb idő alatt 10 különemű sorsjegyre játszik, s végül az utolsó esékely részlet-összeg lefizetése által egy eredeti sorsjegy birtokába jut. A jelenre nézve ajánljuk következő társasági biztosító- leveleinket:

A.	10 Credit-sorsjegyre 7 ft. 25 krval 20 havi részletfizetéssel
B.	10 " " " 9 ft. 75 " 1/4 évi " "
C.	10 1864. 100 fto sorsjegyre 5 ft. havonkint " "
D.	10 1864. 50 " " " 2 ft. 50 kr. hav. " "
E.	10 1864. 100 " " " 7 ft. 25 kr. 1/4 évi " "
F.	10 1864. 50 " " " 3 ft. 65 kr. " "

Itten 10 személy játszik 10 sorsjegyre, s mindegyik személy a tizedrésze, s mind- egyik részvevőnek az utolsó részlet befizetése alkalmával, egy eredeti sorsjegy fog kiszolgáltatni.

G. 50 Rudolf-sorsjegyre 3 ft. 60 krval 20 havi részletfizetéssel.

Itten 10 személy játszik 50 Rudolf-sorsjegyre s mindegyik személy a tizedrésze, s az utolsó részlet befizetésekor mindegyik részvevőnek 5 sorsjegy fog kézbesítettni.

Továbbá az oly kedvelt társulatjátékok:

H.	4 ft. 25 krval 1/4 évi részlet-fizetéssel.
I.	3 ft. 50 " " 20 havi részletfizetéssel.

Itten 20 személy játszik s mindegyik személy a huszadrésze, a befizetések tartalma alatt

40 huzásban évenkint

minden Ausztriában kibocsátott sorsjegyre egy bádeni s egy svéd sorsjegy hozzáadásáva s az értékpapírok folyó kamatait a befizetés napjától kezdve már évenkint. A sors- jegyek végül vagy el fognak adatni, s a bejött összeg egyenlő részben felosztatik vagy kívánatra természetben szolgáltatnak ki.

Különös figyelmet érdemel a legújabbban rendezett K. betű társasjáték 20 sze- mélyre 10 ftjával — 20 évnegyedévkint részletfizetéssel 41 sorsjegyre, s mindegyik sze- mély a nyeresémny huszadrésze, és pedig: 1 1860-iki 500 fto egész sorsjegy, 2 1864-iki egész, 1 1854. 250 fto egész, 1 1839. 250 fto egész, 2 Credit, 1 triesti egész, 1 triesti fél, 1 gőzhajózási, 1 Eszterházy, 3 Salm, 3 Pálffy, 3 Clary, 3 Genois, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Waldstein, 3 Keglevich, 3 Rudolf, 3 Como-sorsjegy.

Egyenkint mindenki s bármely tetszés szerinti társulatba beléphet, anélkül, hogy az egyik részvevő a másikkal valamit töröndök.

E helyt felemlítjük még, hogy mi kívánatra mindenemű sorsjegyösszedíltlásokot tetszés szerinti határidőre részletfizetés mellett eladunk, melyeket mi különben azoknak, kik maguk közt sorsjegytársulatokat alakítani akarnak, ajánljuk.

Ma penzváltó-hazak által — részletfizetési üzleteket illetőleg — hirdettél kombinatiók, általunk is eszközöltetnek, s az erre vonatkozó kérde- zésekre gyors kivitel biztosítottatik.

IGÉRVÉNYEK

mindennemű sorsjegyekre és minden sorshuzára, nálunk legutányosb áron kaphatók. Az 1864-iki évi december 1-jén történt 1864-iki sorsjegyek kisorsolásánál a 808-ik sorozat huzatit ki — 50 számmal, s igérvényekre általunk adottit ki — 2000, 1000, 400 stb. nyeresémnyvel.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek és azok postai utánvét mellett is eszközöltetnek.

Bizományosoknak, részletfizetési leveleink s igérvényeink eladásánál a lehető legnagyobb kedvezémny biztosítottatik.

967 (36-52)

Részletes sorshuzási tervek, valamint részletfizetési programok ingyért szolgáltatnak ki.

TRUPP és STRUSCH első magyar VARRÓGÉP-GYÁRI BAKTÁRA

Pest, nádor-utca 20-dik sz. a., a Széchenyi-tér sarkán.

1594 (2-4)

Ennel bátrak vagyunk a t. cz. családok és úzáréknak tisztelettel jelenteni, hogy a fentebbi cz. alatt egy varrógépgyárt állítottunk fel. Amerikában, Páris, London és Németország legnagyobb gyáraiban szerzett tapasztalásaink azon kellemes helyzetbe hoznak, szintoly jó és tartós munka mellett a gépeket 20%-kal jutányosabban előállíthatni mint a külföldi gyárosok. — A gépek tartóssága valamint a t. cz. közönség megnyugtatóra 2 évi írott biztosítékot nyújtunk a egyuttal ovakodásra intünk oly ügyünköktől, kik a verő kecskére 5 évi jótállást ígérnek, mit azért sem tehetnek, mert még Amerika leghíresebb és legnagyobb gyárai is csak 1-2 évi jótállást nyújtanak.

Ez alkalommal tudatjuk a t. cz. közönséggel, hogy varrógépek egyes alkatrészei, egymint díszítési láncolatvarrók, szegők, szalagfoglalkók, szalagfelvarrók, kappszegők, zsinórvarrók sat. készletben tartatnak, valamint mindenféle javításokat jutányosan vállalunk. Raktárunk el van látva továbbá varróúttal és ezernéfélekkel, s elvállalunk minden varrási munkákat a lehető legelőcsőbb feltételek mellett.

A varrásbani oktatás ingyért eszközöltetik.

TRUPP és STRUSCH.

Titkos 1519 (10-12)
betegségeket
még makacs és üdült bajokat is úgy kóródásban, mint magán gyakorlat folytán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmedjában gáttaltnak, gyökereken, biztosan és gyorsan gyógyít
Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-ső emelet. délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig
Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógyszerék is megküldetnek.

Mindennemű
takarópapiros
(Makulatur)
kapható Pesten, egyetem-utca 4-ik sz.

Előfizetési fölhívás

KÉPES UJSÁG

1866. ápril—szeptemberi folyamára.

Alólirottak arra egyesültünk, hogy valódi népies, azaz minden ízében magyar. és egyszerű, de tanulmányos mulattató lapot adjunk a nép kezébe. Igyekeznünk fogunk a „Képes Ujság”-ban lehetőleg minden közölni, a mi a magyar embert érdekelteti, és a miől magyar ember tanulhat. Ipari tudást, kézművességet, azazban érteit csak úgy érthetünk, ha a magyar közönség is lepest tart vele, és tömegesen partolja olesó népies lapunkat, melynek arat oly olesóra szabtuk, hogy e tekintetben egy magyar lap sem versenyezhet vele.

Lapunkban megerintjük a világ nagyobb eseményeit, különös figyelemmel kísérjük az országgyűlést és az ország többi dolgai, minden számunkban hozunk komoly cikkeket, az „Épés, egészség” rovatban ismertetés a betegségekrol s azok gyógyítása módját, országgyűlési híreket, mulattató elbeszélést, népies mulatságok leírását, olesó könyvek és történelmi ismertetését, verses krónikát az ország dolgairol György deaktól, sok apró mulattató és közhasznú cikket, és számos képet.

Eddigi előfizetőink bizalommal kérjük, sziveskedjenek ismerőseiket lapunkra figyelmeztetni és előfizetésre buzdítani.

Heckenast Gusztáv, mint kiadó.
György deák, mint főmunkatárs.
Hajnik Károly, mint szerkesztő.

A „Képes Ujság” megjelen minden hónap 1-ső és 16-ik napján, 32 nagy nyolcadrésrű baszban, számos képpel, közhasznú és mulattató tartalommal. — Evfolyama októberben kezdődik;

előfizetési ára félve csak 1 forint o. é.

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk, és e szerint ez évfolyam 1. számától fogva folyvást előfizetheti lehet 2 forintjával egész évre. — Tíz előfizetésre egy ingyenné példány jár. — Az előfizetési pénzeket bérmentesen kérjük küldeni

A „Képes Ujság” kiadó-hivatalához.
(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Harkányi gyógyfürdő-megnyitás.

Baranyamegye o kies fekvésű fürdője folyó év május 1-én megnyitattik, s a fürdőidény tart szeptember hó 10-éig.
Természeti hőfoka 35-40° R.; vegyalkatrészeire nézve az egvényes sós-kénés gyógyvizek osztályába sorozattik, jód s földi-olaj tartalommal.
E magas termézetű hőfok, s a vegyi alkatrészek e szerencsés vegyülekének köszönhető, hogy nemcsak edes honunk, hanem a külföld első rangú fürdői közé tartozik, mert leginkább oly bajok ellen van a fürdő javalva, melyek legnagyobb roncslásokat képesek az emberi szervezetben véghez vinni. S e betegségek a köszvény, a esz, az aranyérbantalmak, gőrvénykor, idült borbetegségek, női bajok, fehér folyás, magtalanság; mindenféle keményedések, dugulások, egymint: maj-, lép-, fodor-mélykeményedések, külérszaktól támadt sebek s fekélyek, különösen lábfekélyek, higanykór. Ellenjavallatik ellenben mindennemű tüdőbajokban, sápkórban, vizebetegségben, bajakórban.

Hogy a beteg üdülésére szükséges szórakozást föltalálja, mindenról gondoskodva van. — A fürdőépületek egy sötény közepén vannak, hol naponkint reggeli 7-9-ig s délutáni 5-7-ig **Sarkózy Ferencz** közkedvességgel ismert pesti, 12 személyből álló zenetársasága mulattatja a közönséget. A díszes társalgótermen mindig nyitva van a vendégek társalgására, hol szintén az egész idény alatt, vasárnaponként délutáni 4-8-ig rögtönzött táncmulatság tartatik.

A konyha a lehető legjobb, a bérlő által egy jó szakács vas szerződtetve, ki már 3-ad évi itléte alatt elegendőleg megmutatá, hogy mind a betegek, mind az inyencek minden igényeit képes kielégíteni.

A gőzhajó mind alról, mind felülről naponkint jön Mohácsra, honnan vaspálya visz Villányba, s innen a fürdő két órájársányi.

Dr. Boros Antal,
harkányi fürdőorvos.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomatott saját nyomdájában Pesten, 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Pest, május 6-án 1866.

Előfizetési föltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

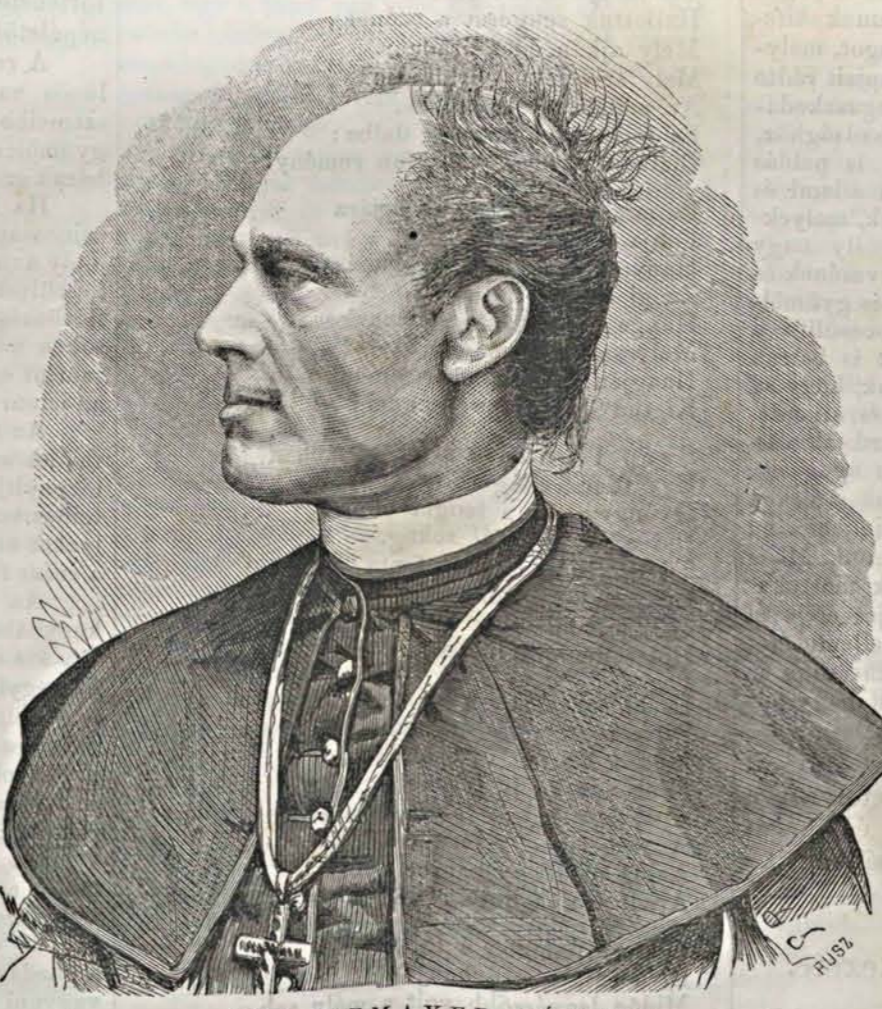
Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokk illetőleg, 1866. január 1-ől kezdve: Egy, négyeszer hasáboztott petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krba; háromsor- vagy többsorú ígtatásnál csak 7 krba számítottatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésmenyeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Opellik Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkr.

Stroszmayer József, diakovári püspök.

Magyar- és Horvátország nyolczszáz esztendő változatos és sokszor nagyszerű eseményein keresztül zavartalan testvéri kapcsolccsal egymáshoz fűzve, osztakozott egymás sorsán. A Sz. László által eszközölt egyesülés után egy volt politikai életük, együtt osztakoztak a harcok dicsőségében, s együtt áldoztak honfivért a megtámadott haza oltárán. A magyar nem volt idegen náluk; a horvát nem volt idegen nálunk; nyelvünk zengése nem költött bennük visszavonást, s tanácskozásainkban szakadatlanul részt vettek. Természetellenes és erőszakolt volt tehát az idegenedés, mely annyi századot meghazudtolva, néhány év előtt jelentkezni kezdett. — Most újra lehet reményünk, hogy a meglazult szoros összeköttetés lassankint ismét meg fog szilárdulni. Minket magyarokat is közelebből érdekelnek tehát azon férfiak, kik Horvátország nemzeti törekvéseinek többé-kevésbbé hű kifejezései.

és b. Thysebaert Rudolf olmuézi püspök segédlete mellett — püspökké szenteltetett. Szept. 29-én Diakováron ünnepélyes beigtatása is megtörtént.

Horvátországnak egy egyházi és iskolai ügyeiben, mint nemzetének irodalmi és tudományos haladásában is vezéri szerep jutott számára. Mindenik horvátországi gymnasiumnál alapított stipendiumokat, valamint a zágrábi, bécsi, prágai és más egyetemeken és iskolákban tanuló horvát ifjak számára, kiknek segélyezésére más uton is sokat tesz.

STROSZMAYER JÓZSEF.

Azon férfiú, kinek arczképét jelenleg adjuk, Horvátországban, mint egyházi és politikai egyéniség, előkelő helyet foglal el. **Stroszmayer József György**, boszniai vagyis diakovári és szerémi püspök, 1815. febr. 4-én született.

Figyelmünket mindenekelőtt egyházi pályája veszi igénybe; mostani magas állását kitünő képességeivel vívta ki, és nemzetének egyházi és iskolai ügyeit rendkívüli erélyvel folytonosan emelni törekszik.

1838. febr. 16-án szentelték föl pappá. Bölcsészeti és hittudori szigorlatokat tevén, a bécsi egyetem hittani karának bekeblezett tagja is lön. Ekként haladt előre, ugy hogy 1849. november 18-kán boszniai, vagyis diakovári és szerémi püspökké neveztetett ki. 1850. máj. 20-dikán pápailag megerősítettvén, ugyanez év szept. 8-án Bécsben a sz. Agostonhoz címzett udv. egyházban *Viale Prela* bibornok, pápai nuncius és karthagói érsek által — Erdélyi Vazul n. váradai gör. kath.

20,000 frot adott át, mely célra már előbb 50,000 frot ajándékozott.

A horvát irodalom emelését jelentékeny áldozatokkal igyekszik eszközölni. Minden horvát nyelven megjelenő könyvből néhány száz példányt saját költségén oszt szét. Nem egy horvát író segélyez, buzdít.

Nincs horvát nemzeti intézet, melynek pártfogója ne volna s melynek fölvirágoztatására jelentékeny adományokkal ne járulna. Őt nevezhetni a Zágrábban székelő dél-szláv tudományos társulat alapítójának, mely célra mint kezdeményező, 50,000 forintot ajánlott meg. — Nagy részben e tetemes alapítványnak tulajdoníthatni, hogy ez akademia 1861-ben megalakult s nemrég megerősítést nyervén, alapítókéje jelenleg 200,000 forintra rug.

A mi minket e perczben főként érdekel, az politikai működése. A szoros viszonynál fogva, mely Magyarországot Horvátországgal elválaszthatlanul egybekapcsolja, szereplésének erre vonatkozó minden mozzanatát föl kell említenünk s álláspontját, ha nem mindenütt találkoznék is a miennkel, tárgyilagosan igyekszünk föltüntetni.

Hogy különböző tartományokban lakó honfitársait szoros kapcsolccsal fűzze egymáshoz: a boszniai török tartományban levő horvátok számára Diakováron papnövélét alapított. És csak közelebb írtak lapjaink, hogy Pestre utazása előtt a diakovári káptalannak egy fú-seminarium alapítására népére.

ÉLET-ITAL (Lebenstrank)

ismeretes s elterjedett kitünő hatású szer hideglelés, láz, emésztéshány, gyomorgörös, epeinger, hányás, tengeribetegség, vizeletszorulás, álmatlanság stb. ellen.

Ara egy nagy üvegnék 80 kr.
„ „ kis „ „ 55 kr.

Sós-borszesz! (Franzbranntwein)

angol feltalálója **Leo Vilmos** után igen jelesen készítve, s figyelmet érdemel gyors hatásánál fogva következő sebeknél, u. m. régi érvék gyógyulni nem akaró seben, rákfekélyek, fagyás-, fog-, fő- és fülfájás, szemgyulladás, tűz általi sebek, s általában minden bennulások és sérülések, köszvénybajok, szagattatás s rheumatikus bajok ellen, sőt fogtisztítószerül is igen ajánlható, mert nemcsak a fogak fnyét elősegíti, de a foghust is erősíti, és a száj tiszta, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után!

Ara egy nagy üvegnék 1 ft.
„ „ kisebb „ „ 45 kr.

Numvári Werther Frigyes

Élet-ital és sós-borszesz-gyári-iroda és központi fóraktára Pest, ország-ut 25. szám, a muzeum átellenében. 1622 (1)

Kereskedők nagyobb rendeléseknél illő engedményekben részesülnek.

Lég-viz (Luftwasser)

mely különösen aranyér-betegségeknél rendes használatra ajánlható; megbecsülhetlen hatást gyakorol továbbá a szokványos főfájások, fejköszvény, mellszorongás, emésztési tehetlenség, altesti bajok, búskomorság, dugulás, s az epelkülönítés háborgatása esteiben.

1 palack ára 40 kr.
Valódi minőségben kapható: **Pesten TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7-dik sz. a. 1473 (16-16)

Marhabetegségek s marhavész ellen

eredménydús használatra talált
a korneuburgi marhapor,

engedvényezve a magas es. kir. austriai, kir. porosz s a kir. száz kormányok által, kitüntetve a hamburgi, londoni, párisi, müncheni és bécsi érmekek, s a legnagyobb eredménytel használtatik o felsége az angol királyné, valamint o felsége a porosz királyi összes udvari istállóiban.

Valódi minőségben kapható:
PESTEN Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz., Thalmayer A. és társa, Halbauer testvérek, Glatz J., Rakodczay A. — Budán: az udvari gyógyszer-tárban, Aradon: Probst F. J., Tones és Freiberger. — Abony: Lukács A. — Brassóban: Heszheim és társa, Gyertyánffy és fia — N.-Beckerek: Nedelkovic. — Debreczenben: Bignio J., Csanak J. — Deffan: Braumüller. — Déva: Lengye. — D.-Földvár: Nadhara P. — Eperjesen: Zsembery J. — Eszéken: Deszátly J. — Esztergomban: Bierbrauer C. J. — Egerben: Tschögl J. — Gyöngyösön: Koczianovich. — Kassa: Novelly A. — Kolozsvárt: Wolf. — Komáromban: Belloni A., Ziegler és fia. — Köszeg: Bründl J. — Mohács: Kögl. — Altmann. — Nagyváradon: Janky A. — Nagy-Kanizsán: Feszelhofer és Rosenber. — Nyiregyháza: Reich és Pawlavits. — Pancsován: Rauschan és fia és Graf. — Paks: Flórián J. — Pozsonyban: Scherz F., Hackenberger testv., Waritsch, Kovács J. — Rozsnyón: Pösch J. — Sopronban: Pachofer L., Müller P., Mezey A. — Szekesfehérvárt: Legmann A. L., Kovács P. — Szegeden: Aigner. — Selmeczen Dimák, Zelenka, — Szepesváralján: Fest J. B. — Szolnokon: Scheffsik István. — Szilváczken: Dietrich A. — Temesvárt: Maxer és Sailer A., Babusnik. — Trensében: Kulka és Weisz. — Vácson: Bodendorfer. — Varadon: Halter F. és Koterba. — Veszprémben: Lang J. és Tuszkau M. — Verőcze: Bész J. K. — Zellitz: Steyner A. 1476 (7-8)